

Juni 2021

Inhoudstafel

Inhoudstafel	02
Abstract	04
Samenvatting van het rapport	07
Introductie	09
1. Scope van de studie	09
2. Definitie georganiseerd sporten	10
3. Het georganiseerde sportlandschap in Vlaanderen	11
3.1 Het huidige Vlaamse sportbeleid	11
3.2 De actoren in het Vlaams georganiseerd sportlandschap	11
3.3 Extra-sportieve uitdagingen binnen Vlaamse sportclubs	13
De economische impact van georganiseerd sporten	16
1. Het economische kader voor georganiseerde sport in Vlaanderen	16
1.1 Subsiëring van georganiseerd sporten in Vlaanderen	16
1.2 Financieringsstructuur georganiseerde sport	18
2. Economische impact van georganiseerd sporten	21
2.1 Methodologie	21
2.2 Economische impact van georganiseerd sporten	23
De impact van georganiseerde sport op gezondheid en welzijn	27
1. Gezondheid in Vlaanderen	27
1.1 Het huidige gezondheidsbeleid in Vlaanderen	27
1.2 Gezondheidssituatie in Vlaanderen	28
2. Impact van georganiseerd sporten op gezondheid	36
2.1 Relatie tussen fysieke activiteit en het fysiek en mentaal welzijn	36
2.2 Georganiseerd sporten is een structurele oplossing voor het bereiken van voldoende fysieke activiteit	39
2.3 Impact van georganiseerd sporten op sociaal welzijn	42
2.4 Impact van georganiseerd sporten op de gezondheidskost en SROI in Vlaanderen	44
2.5 Conclusie	47
2.6 Illustratie van de impact van georganiseerd sporten op sociaal welzijn en maatschappij	48
Referenties	56
Lijst van figuren	61
Lijst van tabellen	63
Bijlagen	65



Abstract

Met 1,4 miljoen actieve sporters in Vlaanderen, genereert de georganiseerde sportsector in Vlaanderen een jaarlijkse economische output van 2 miljard euro, en een werkgelegenheid van meer dan 6.400 voltijdse werknemers. Een significant cijfer, omdat deze nog een sterke onderschatting is van het effectieve aantal mensen, dat zowel op vrijwillige als betaalde basis zich inzet om deze 1,4 miljoen sporters dagelijks de mogelijkheid te geven om hun hobby uit te oefenen. Daar bovenop heeft deze 2 miljard euro een sterk lokaal karakter door de lokale verankering van sportclubs, en zorgt ook voor een echte economische meerwaarde: voor elke euro die binnen het georganiseerde sportcircuit wordt uitgegeven, wordt er 2,5 euro waarde in de economie gecreëerd. Hoewel men vaak niet stil staat bij de belangrijke economische impact van een lokale sportclub, maakt de som der delen dat dit wel degelijk een significante economische sector is in Vlaanderen.

Het verhaal stopt hier echter niet, maar vertaalt zich verder in belangrijke voordelen, in de eerste plaats op het fysiek en mentaal welzijn. Momenteel kampt 1 op 4 Vlamingen met een chronische aandoening, een cijfer dat in stijgende lijn gaat. Naast het feit dat dit zowel jongeren als ouderen treft en de nodige ongemakken met zich meebrengt, vertaalt zich dit ook in een hoge kost voor de gezondheidszorg: een chronisch zieke kost gemiddeld 7x meer aan de gezondheidszorg dan een gezonde persoon. Mensen meer aan het bewegen krijgen en houden zal cruciaal zijn in het omkeren van deze opwaartse tendens. Hierbij is georganiseerde sport een belangrijk instrument ter preventie van chronische aandoeningen op de lange termijn om zo het fysiek en mentaal welzijn te verhogen. Het structurele en begeleidende karakter van georganiseerde sport, samen met de bijkomende positieve impact op het sociaal welzijn zorgt voor een unieke positie in Vlaanderen. Het sociaal welzijn wordt positief beïnvloed door een sterke samenhang met medesporters en een betere integratie in het team of de bredere maatschappij, zeker aangezien sportclubs in toenemende mate een goede weerspiegeling aan het worden zijn van de samenleving.

Op deze manier zorgt georganiseerde sport niet enkel voor economische waarde, maar heeft het ook een positieve impact op het fysieke, mentale en sociale welzijn. Dergelijke impact wordt berekend via de SROI (Social Return on Investment): elke 1 euro, die uitgegeven wordt aan georganiseerd sporten in Vlaanderen heeft een bijkomende sociale impact tussen de 1,8 en 2,5 euro, door het verhogen van gezondheid, welzijn en bredere maatschappelijke gevolgen.

Om deze sector te versterken en te zorgen dat meer mensen hun weg vinden naar het georganiseerd sporten, kunnen zowel de overheid als bedrijven een belangrijke rol spelen

- Door in te zetten op (preventie) campagnes, en publieke middelen aan te wenden in de ondersteuning van de sector (vooral gericht op sportfederaties)
- Door via juiste maatregelen en financiële incentives te zorgen dat privaat geld (nog) makkelijker zijn weg naar de georganiseerde sport (voornamelijk gericht op de sportclubs) vindt.

Private middelen zijn een heel belangrijke motor achter deze sector en via een resem indirecte maatregelen kan de overheid een significante impact voor de sector betekenen, waarbij bedrijven en particulieren extra stimulus krijgen richting georganiseerde sport. Deze financiële voordelen kunnen deels worden beschouwd als een investering in het welzijn van de bevolking en de gezondheidszorg op de lange termijn.

Disclaimer

Alle diensten zijn uitsluitend bestemd voor Vlaamse Sportfederatie, dat het exclusieve recht heeft om zich te baseren op het onderzoek SOCIO-ECONOMISCHE IMPACTSTUDIE VAN HET GEORGANISEERD SPORTEN IN VLAANDEREN, (de "Deliverable"), en er gebruik van te maken. De Deliverable is strikt privé en vertrouwelijk en is uitsluitend bestemd voor Vlaamse Sportfederatie. De ontvangst of het gebruik door een andere persoon of entiteit dan Vlaamse Sportfederatie van enig advies, opinie, rapport, andere Deliverable of andere informatie die voortvloeit uit de diensten brengt geen zorgplicht, professionele relatie of enige huidige of toekomstige aansprakelijkheid van welke aard dan ook tussen deze personen en Deloitte met zich mee. Bijgevolg, indien een andere persoon of entiteit dan Vlaamse Sportfederatie een beroep doet op de Deliverable of een ander deel van de Diensten, zullen zij dit doen op eigen risico, en Deloitte zal geen enkele zorgplicht of verplichting of aansprakelijkheid van welke aard dan ook dragen ten opzichte van hen, of enige andere persoon die ze nadien ontvangt.

Deze studie werd uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse Sportfederatie, met de steun van Sport Vlaanderen.



Georganiseerd sporten is
meer dan louter bewegen





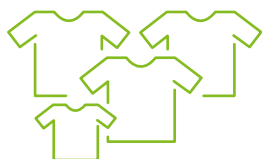
Samenvatting van het rapport

Georganiseerd sporten is het niet-professioneel beoefenen van een sport, gepland of structureel, in een sportclub die lid is van een erkende sportfederatie

Het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen (2019) is sterk verankerd in de samenleving



71 sportfederaties



18.500 sportclubs



1,43 miljoen sporters



> 300.000 vrijwilligers

Impact van georganiseerd sporten op economie

Elke euro die binnen het georganiseerde sportcircuit wordt uitgegeven, zorgt voor 2,5 euro inkomsten in de (lokale) economie.



Impact **georganiseerd sporten** anno 2019

- € 2,0 miljard totale economische output¹
- 6.448 voltijdse equivalenten (VTE)



Impact **per unieke sporter** anno 2019

- € 1.410 totale economische output¹ per unieke sporter
- € 575 directe economische output¹ per unieke sporter

Impact georganiseerd sporten op gezondheid en de maatschappij

Georganiseerd sporten is een structurele oplossing om mensen voldoende te laten bewegen met gunstige effecten op gezondheid.

Fysiek welzijn



- Hogere fysieke fitheid (uithouding, kracht)
- Tot 30% reductie op fysieke chronische aandoeningen (cardiovasculaire aandoeningen of kanker)
- Langer leven zonder fysieke ongemakken
- Tot 30% minder kans om (vroegtijdig) te sterven
- Verhoogd risico op blessures

Mentaal welzijn



- Verhoogd zelfvertrouwen en lichaamsbeeld
- Ervaringen van vreugde, plezier, respect en aanvaarding
- Tot 30% reductie op mentale chronische aandoeningen (depressies, chronische vermoeidheid of dementie)
- Lager risico op negatieve gemoedstoestand

¹ De totale economische output reflecteert de gegenereerde inkomsten binnen de volledige waardeketen van georganiseerd sporten door het bestaan er van



Sociaal welzijn



- Verhoogde participatie bij doelgroepen (G-sporters, kansengroepen mensen met een migratieachtergrond, etc.)
- Verhoogde sociale integratie door gevoel van samenhang en maatschappelijke aanvaarding
- Verhoogde sociale cohesie t.g.v. sterk groepsgevoel, extra-sportieve activiteiten of persoonlijke hulp door clubleden

Additionele voordelen t.o.v. niet-georganiseerd sporten



- Biedt een kader en structuur
- Verhoogt kans op repetitief sporten
- Verhoogt motivatie voor sportparticipatie
- Voorziet begeleiding, o.a. ter preventie van blessures
- Creëert een gecontroleerde omgeving waarin het individu begeleid wordt

Elke euro die binnen het georganiseerde sportcircuit wordt uitgegeven, zorgt voor 1,8 tot 2,5 euro aan gezondheids-, welzijns- en bredere maatschappelijke opbrengsten.

Social Return on Investment (SROI)



- € 1,5 - € 2,0 miljard totale gezondheids-, welzijns- en bredere maatschappelijke opbrengsten
- €1.000 – €1.400 gezondheids-, welzijns- en bredere maatschappelijke opbrengsten per uniek sporter

Gezondheidskost



- 40% van gezondheidsuitgaven België aan chronische aandoeningen
- 7x minder uitgaven aan geneeskundige verzorging zonder chronische aandoeningen

Om deze sector te versterken, te zorgen dat meer mensen hun weg vinden naar het georganiseerd sporten en de positieve effecten op gezondheid en welzijn te capteren, kunnen de overheid en bedrijven een belangrijke rol spelen

Introductie

In dit hoofdstuk verduidelijken we de scope van deze studie en definiëren we het begrip 'georganiseerd sporten'. Daarna schetsen we het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen.

1. Scope van de studie

De Vlaamse Sportfederatie, de verschillende sportfederaties en sportclubs in Vlaanderen krijgen vandaag te maken met verschillende trends en evoluties die er hen toe nopen om rol van het georganiseerd sporten in de maatschappij en economie te belichten.

Zo is er onder andere een structurele toename van het aantal sporters, de beleidsvraag tot meer professionalisering van de sportclubs en de blijvende wettelijke onduidelijkheid over verenigingswerk die vele vrijwilligers sportclubs treft. Deze evoluties zorgen voor een stijgende druk op de financiering en werking van sportfederaties en sportclub.

Om die reden heeft de Vlaamse Sportfederatie aan Deloitte gevraagd om een studie op touw te zetten die de impact op economie en maatschappij van het georganiseerd sporten in Vlaanderen kwantificeert. De resultaten van deze studie beogen de overheid en bedrijven te motiveren om in te zetten op het stimuleren en promoten van georganiseerd sporten.

Socio-economische impact van georganiseerd sporten

Tot op heden bestaat er beperkt kwantitatieve analyse van de economische impact van het georganiseerd sporten in Vlaanderen. Deze studie weet dit wel aan te tonen door middel van een kwantitatieve bevraging naar opbrengsten en kosten bij een steekproef van de 71 sportfederaties en ruim 18.500 sportclubs in Vlaanderen. Via deze manier weet Deloitte de ruime economische impact – direct, indirect en geïnduceerd – van het georganiseerd sporten in Vlaanderen te berekenen aan de hand van de totale economische output en de tewerkstelling.

Er bestaat reeds voldoende literatuur van de positieve impact van fysieke activiteit op het fysieke en mentale welzijn van mensen. Deze studie gaat echter een stap verder en toont, op basis van een grondige literatuurstudie, de positieve impact aan van het georganiseerd sporten op de bredere gezondheid (fysieke, mentale en sociale welzijn) van mensen. Daarnaast maakt deze studie een berekening van de Social Return On Investment (SROI) van georganiseerd sporten, op basis van een benchmarkanalyse.

2. Definitie georganiseerd sporten

Sporten is uiteraard een welgekend begrip. Georganiseerd sporten is dat minder. Om de scope van 'georganiseerd sporten' in deze studie af te bakenen, beschrijven we daarom eerst enkele definities uit de literatuur. Op basis daarvan hebben we, in samenwerking met de Vlaamse Sportfederatie, karakteristieken bepaald om tot een geschikte definitie te komen van 'georganiseerd sporten'.

Georganiseerd sporten is het niet-professioneel beoefenen van een sport, gepland of structureel, in een sportclub die lid is van een erkende sportfederatie

Georganiseerd sporten kent verschillende omschrijvingen. Sport Vlaanderen definieert georganiseerd sporten als: "Sporten in clubverband, via sportlessen, in groepen of via een persoonlijke trainer" (Bron: *Sport Vlaanderen* [1]). Daarnaast maakt de Vlaamse Sportfederatie gebruik van volgende definitie: "Georganiseerd sporten is sporten als lid in een sportclub, aangesloten bij een erkende sportfederatie, of sporten als lid, rechtstreeks aangesloten bij een erkende sportfederatie" (Bron: *Vlaamse Sportfederatie* [2]).

Op basis van definities in de literatuur en de scope van deze studie kunnen we vier duidelijke karakteristieken onderscheiden, die we combineren in onze definitie van 'georganiseerd sporten'.

1. Georganiseerd sporten is niet-professioneel
2. Georganiseerd sporten is gepland en/of structureel
3. Georganiseerd sporten gebeurt in clubverband
4. Georganiseerd sporten verloopt via een erkende federatie

Aan elk van deze 4 karakteristieken moet voldaan zijn om te spreken van georganiseerd sporten. Het niet-professioneel karakter duidt op het gegeven dat (professionele) topsport wordt uitgesloten uit de socio-economische studie. Dit zijn atleten met een topsportstatuut die mogelijks een inkomen verdienen door te sporten. Het geplande en/of structurele karakter duidt erop dat het sporten op voorhand is ingepland of gereserveerd. Het sporten dient te gebeuren in clubverband, i.e. dat het sporten op initiatief gebeurt van de sportclub. Tot slot is beperkt de studie zich tot sportclubs die lid zijn van een erkende federatie zoals gedefinieerd door Sport Vlaanderen. Sporters die rechtstreeks aangesloten zijn bij een erkende federatie worden ook in de studie mee opgenomen.

Tabel 1 geeft enkele voorbeelden weer ter illustratie van de vooropgestelde definitie van georganiseerd sporten in Vlaanderen.

Tabel 1: Voorbeelden ter illustratie van de vooropgestelde definitie van georganiseerd sporten

Sportvoorbeeld	Is het sporten niet-professioneel?	Is het sporten ingepland of gereserveerd?	Is het sporten in clubverband*?	Is de sportclub lid van een erkende federatie?	Conclusie
Elke dinsdag en donderdag om 19u gaan voetballen in de voetbalclub	Ja	Ja	Ja	Ja (e.g. Voetbal Vlaanderen)	Buiten scope
Sporadisch individueel gaan lopen en/of wandelen in het park	Ja	Nee (noodzakelijk)	Nee	Ja (e.g. Wandelsport Vlaanderen)	Buiten scope
Wandelen in het park met de lokale wandelclub	Ja	Ja	Ja	Ja (e.g. Vlaamse wielrijdersbond)	In scope
Elke zondag met de lokale fietsclub afspreken en 120km fietsen	Ja	Ja	Ja	Nee	In scope
Elke week een basketbalveld huren met vrienden, onafhankelijk van een sportclub	Ja	Ja	Nee	Ja	Buiten scope
Elke week een padelveld reserveren met vrienden, via de padelclub	Ja	Ja	Ja	Nee	In scope
Op een afgesproken moment (wekelijks) sporten in een (gecommercialiseerde) fitnessclub met een personal trainer	Ja	Ja	Ja	Ja	Buiten scope
Dagelijkse training van een betaalde topsporter op de atletiekpiste voor de Olympische Spelen	Nee	Ja	Ja	Ja	Buiten scope

*: n.v.t. voor sporters die rechtstreeks aangesloten zijn bij erkende federaties
Bron: Deloitte analyse

3. Het georganiseerde sportlandschap in Vlaanderen

3.1 Het huidige Vlaamse sportbeleid

Sport is een regionale bevoegdheid in België, waarbij op dit moment Ben Weyts Vlaams minister van Sport is. De lat voor Vlaanderen op vlak van sporten ligt hoog (*Bron: Vlaamse beleidsnota Sport 2019-2024* [3]);

- Meer inwoners van Vlaanderen, ongeacht hun leeftijd, in beweging te krijgen
- Meer bewegen van alle inwoners in Vlaanderen
- Structureel levenslang bewegen in een sportvriendelijke omgeving of in zeer toegankelijke en kwaliteitsvolle sportinfrastructuur

De huidige Vlaamse regering heeft deze ambities vertaald naar twaalf strategische doelstellingen, ook wel “de twaalf werken van Weyts” genoemd (*Bron: Vlaamse beleidsnota Sport 2019-2024* [3]). Deze studie toont aan dat georganiseerd sporten kadert binnen een groot aantal van deze werken. Zo kadert de studie binnen de strategische doelstellingen rond sport- en bewegingsmentaliteit (SD 1), van levenslang sporten (SD 2), de maatschappelijke functie (SD 3) van georganiseerd sporten, het versterken van het georganiseerd sportlandschap (SD 4) en rond de weg naar het professionaliseren (SD 5) van sportclubs in Vlaanderen. Een verkort overzicht van deze twaalf doelstellingen is bijgevoegd in Bijlage.

3.2 De actoren in het Vlaams georganiseerd sportlandschap

Zoals de bevoegde minister van Sport Weyts in zijn beleidsnota terecht aanhaalt, zal hij de hulp van de vele actoren in het Vlaams georganiseerd sportlandschap nodig hebben (*Bron: Vlaamse beleidsnota Sport 2019-2024* [3]). Sport Vlaanderen, i.e. het agentschap van de Vlaamse overheid bevoegd voor het sportbeleid van de Vlaamse gemeenschap, neemt hierbij een rol van dirigent op. Andere belangrijke actoren zijn de Vlaamse Sportfederatie, de verschillende sportfederaties, de lokale en regionale besturen, de talrijke sportclubs en de uitbaters van de talrijke sportaccommodaties (*Bron: Sport Vlaanderen* [4]).

In wat volgt, geven we meer duiding rond de Vlaamse Sportfederatie, de verschillende sportfederaties, de Vlaamse sportclubs en de sporters. Er zal niet verder ingegaan worden op de andere actoren in het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen.

“*De Vlaamse Sportfederatie, alle 71 sportfederaties en de ruim 18.500 sportclubs zijn de ruggengraat van het Vlaams georganiseerd sportlandschap*”

De Vlaamse Sportfederatie is de koepelorganisatie voor de verschillende erkende sportfederaties en hun geassocieerde sportclubs. Het vervult drie belangrijke functies (*Bron: Vlaamse Sportfederatie* [5]):

1. Versterkt de werking en het aanbod van sportfederaties en -clubs
2. Vertrekt vanuit de noden van de sportfederaties en -clubs om zo een op-maat-gemaakte oplossing aan te bieden
3. Vertegenwoordigt de sportfederaties en -clubs in dialoog met andere actoren in het Vlaams sportlandschap

In Vlaanderen zijn er momenteel 71 erkende sportfederaties, waarvan 51 sportfederaties een subsidie ontvangen voor de jaarlijkse werking. De overige 20 sportfederaties zijn louter erkend. Een overzicht van deze federaties is opgenomen in bijlage. Deze sportfederaties zijn een stuwende kracht voor één of meerdere sporten in Vlaanderen, waarbij hun missie typisch bestaat uit 4 belangrijke speerpunten (*Bron: Tennis Vlaanderen* [6], *Basketbal Vlaanderen* [7], *Gymnastiekfederatie Vlaanderen* [8]).

Maximaal ondersteunen van sportclubs en hun leden met o.a. de werking en organisatie van de sportclub, de financiële toestand en de logistieke en infrastructurele uitdagingen

- Aanbieden en promoten van toegankelijke sportbeoefening voor alle leeftijden en niveaus in alle regio's van Vlaanderen
- Organiseren en coördineren van activiteiten, competities en evenementen in heel Vlaanderen
- Garanderen van voldoende kwaliteit van en goed bestuur binnen de talrijke sportclubs

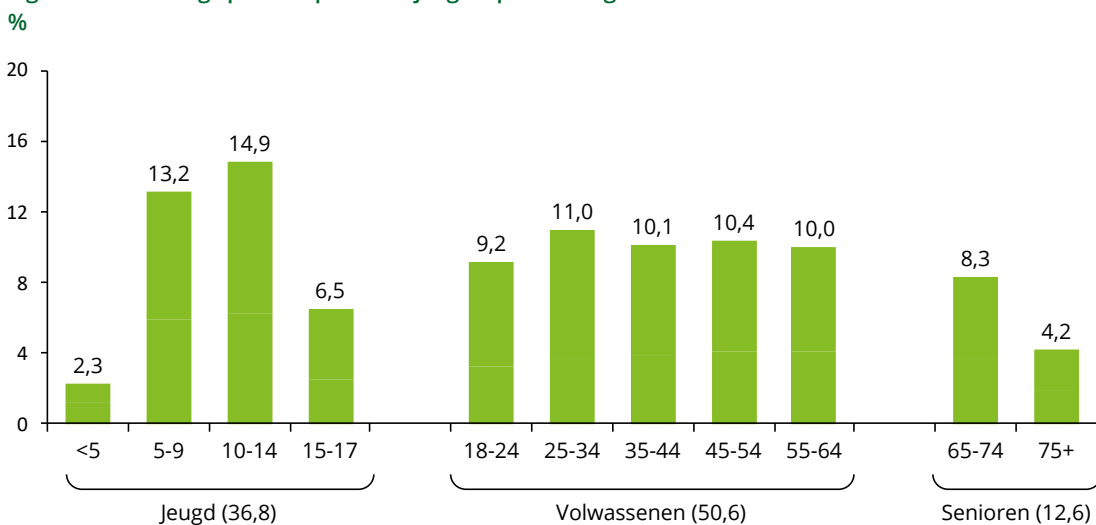
In totaal ondersteunen de Vlaamse Sportfederatie en de sportfederaties ruim 18.500 sportclubs in Vlaanderen. Deze sportclubs staan in voor de dagdagelijkse organisatie van de georganiseerde sport. Ze vormen de directe schakel tussen de aangeboden sport en hun sporters. De sportclubs kunnen er voor kiezen om sport als primair doel te stellen (*'Sport als Doel'*) en/of sport te gebruiken als middel (*'Sport als Middel'*) om het fysiek, mentaal en sociaal welzijn te bevorderen.

Bijna 1 op de 4 inwoners in Vlaanderen doet aan georganiseerd sporten. Dit zijn ruim 1,43 miljoen inwoners, een stijging met 15% op 5 jaar tijd

Zowel de Vlaamse Sportfederatie, de 71 sportfederaties en de ruim 18.500 sportclubs staan paraat om het georganiseerd sporten van ruim 1,43 miljoen inwoners van Vlaanderen in goede banen te leiden (Bron: Sport Vlaanderen [9]). Dit wil zeggen dat is bijna 1 op 4 inwoners van Vlaanderen aan georganiseerd sporten doet.

Wanneer we de sporters in 3 leeftijdsgroepen indelen: jeugd (t.e.m. 17 jaar), volwassenen (18 t.e.m. 64 jaar) en senioren (vanaf 65 jaar), kunnen we concluderen dat de grootste groep georganiseerde sporters volwassenen zijn (50,6%) (Figuur 1). Dit komt omdat de groep volwassenen veel leeftijdscategorieën omvat. Per leeftijdscategorie zijn kinderen en adolescenten (jeugd) het sterkst vertegenwoordigd binnen de sportclubs, kort gevolgd door de volwassenen. Senioren zijn het minst vertegenwoordigd binnen sportclubs, waardoor we dus kunnen stellen dat naarmate de bevolking ouder wordt, mensen minder georganiseerd sporten.

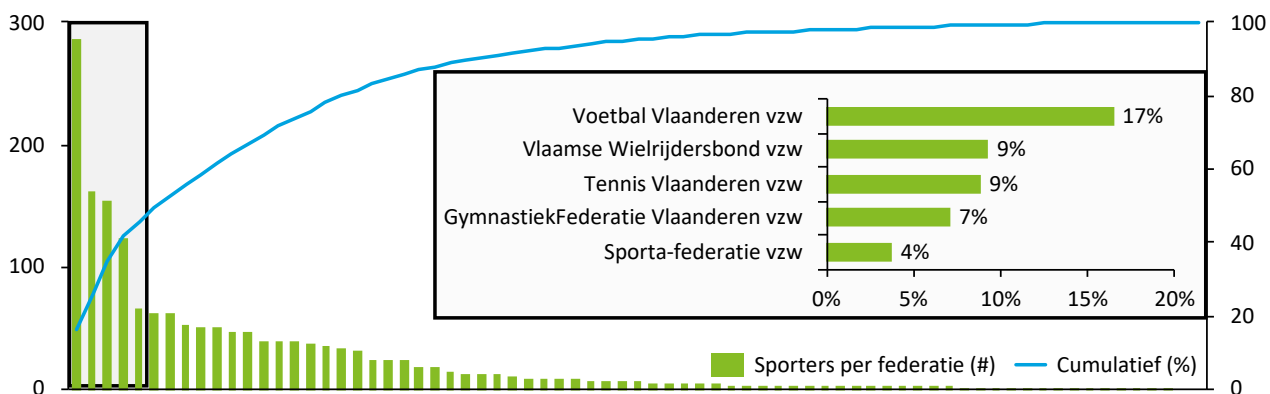
Figuur 1: Verdeling sporters per leeftijdsgroep en -categorie



Bron: Sportatlas 2019, Sport Vlaanderen [9]

Al deze sporters beoefenen uiteraard niet allemaal dezelfde sport. Zo is een verdeling van het aantal sporters over de verschillende sportfederaties weergegeven in Figuur 2. Hieruit volgt dat een kleine helft (ca. 46%) van alle deze sporters is vertegenwoordigd door 5 sportfederaties. Meer nog, de top 20 grootste federaties vertegenwoordigen zo'n 80% van alle sporters.

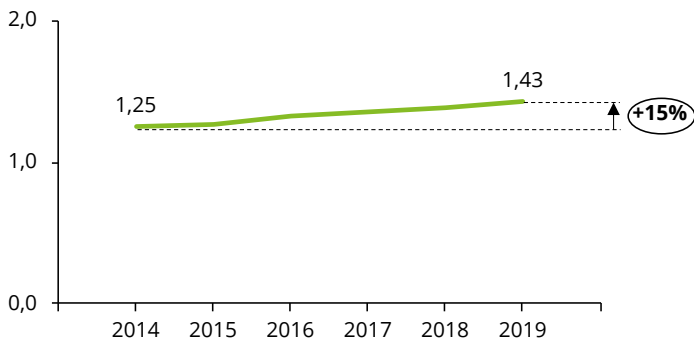
Figuur 2: Verdeling sporters per sportfederatie met een zoom-in voor de top 5 sportfederaties volgens aandeel sporters
Absoluut, in duizend (links); % (rechts)



Bron: Sportatlas 2019, Sport Vlaanderen [9]

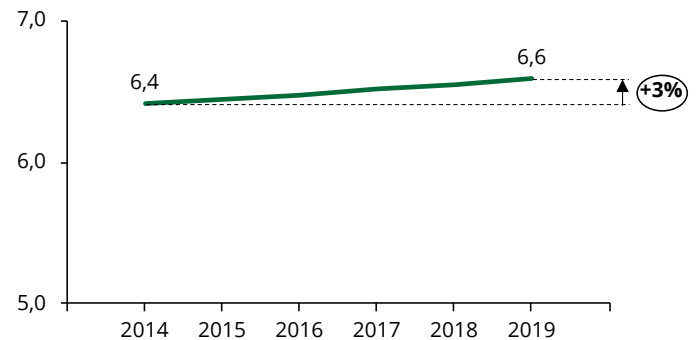
De afgelopen 5 jaar is er een positieve trend zichtbaar in het aantal georganiseerd sporters. Figuur 3 illustreert dat het aantal sporters in Vlaanderen met 15% steeg van 2014 t.e.m. 2019. Over diezelfde periode is het aantal inwoners in Vlaanderen slechts met 3% gegroeid, wat impliceert dat een netto groter aandeel van de bevolking georganiseerde sport beoefent (Figuur 4).

Figuur 3: Evolutie van het aantal sporters in Vlaanderen
Absoluut, in miljoen



Bron: Sportatlas 2019, Sport Vlaanderen [9]

Figuur 4: Evolutie van het aantal inwoners in Vlaanderen
Absoluut, in miljoen



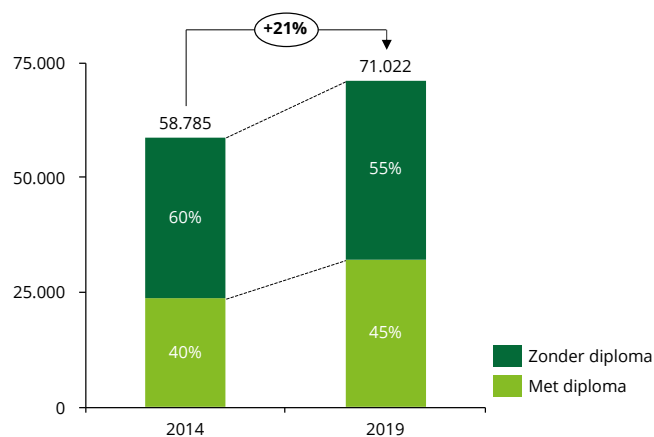
Bron: Vlaanderen Statistiek [10]

3.3 Extra-sportieve uitdagingen binnen Vlaamse sportclubs

De sterke stijging van het aantal trainers en hun kwalificatiegraad is een positieve trend, maar brengt ook extra werkingskosten met zich mee

Om al deze sporters te begeleiden zijn uiteraard voldoende (gekwalficeerde) trainers noodzakelijk. De afgelopen 5 jaar is er een stijging van 21% van het aantal trainers, zoals Figuur 5 illustreert. Meer nog, de algemene kwalificatiegraad is gestegen van 40% in 2014 naar 45% in 2019. Dit is bemoedigend, want dit komt de kwaliteit en professionalisering van georganiseerd sporten ten goede.

Figuur 5: Overzicht aantal (gekwalficeerde) trainers in Vlaanderen
Absoluut



Bron: Sportatlas 2019, Sport Vlaanderen [9]

Die professionalisering heeft een keerzijde. Meer trainers én een hogere kwalificatiegraad impliceren een stijging van de werkingskosten door een stijging van de vergoedingen of eventuele bezoldigingen. Vaak beschikken sportclubs of -federaties over niet veel (extra) mogelijkheden dan het verhogen van het jaarlijkse lidgeld om hogere werkingskosten te financieren. Een verhoging van het lidgeld zorgt voor een hogere (financiële) drempel om georganiseerde sport te beoefenen, terwijl het beleid georganiseerde sport laagdrempelig wil maken (Bron: Vlaamse beleidsnota Sport 2014-2019 [3]).



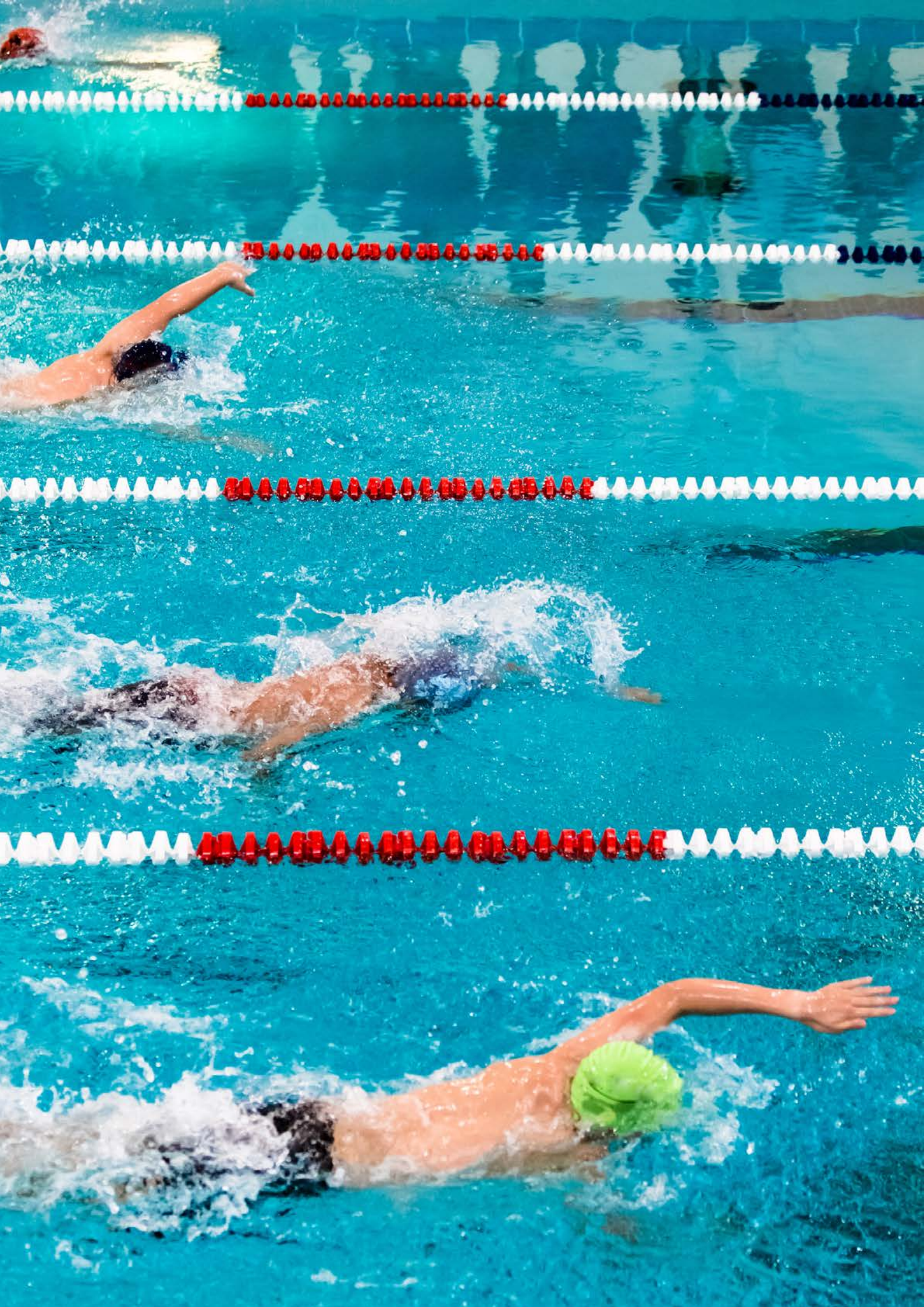
De hoge ambities van de Vlaamse regering op vlak van sport, vraag naar meer professionalisering en extra wetgevingen zorgen voor een additionele stijging van de administratieve lasten en complexiteit



Naast de professionalisering van de trainers, wordt professionaliseren voor sportfederaties en -sportclubs ook naar voor geschoven als één van de speerpunten in de 12 werken van Weyts. Dit zorgt typisch voor een verhoging van de administratieve last, bovenop de administratieve taken van vandaag (*Bron: Vlaamse beleidsnota Sport 2019-2024 [3]*).

Vandaag wordt de administratie uitgevoerd door het bestuur van de sportclubs, veelal bestaande uit vrijwilligers (*Bron: VUB [11]*). Deze vrijwilligers hebben niet altijd alle benodigde kennis om bijvoorbeeld de complexe btw-wetgeving of fiscale wetgeving te begrijpen of op de hoogte te blijven van alle veranderingen hierin (*Bron: BIBP [12], UGent [13]*). Hiertoe doet men vaker beroep op professionele ondersteuning voor deze taken, uiteraard met oplopende kosten tot gevolg.

De afgelopen jaren zijn de administratieve lasten er niet op verminderd: de invoering van de GDPR wetgeving, de registratie in het UBO-register (*Bron: Sportadvocaten.be [14, 15]*) en de vele bevestigingen of enquêtes door de overheid, federaties, studiebureaus en de hogescholen of universiteiten zorgen voor extra werkdruk boven op de dagdagelijkse taken. Deze evolutie heeft als gevolg dat de focus van bestuurders komt te liggen op het administratieve, in plaats van het sportieve en het sociale. Dit houdt een risico in voor de kwaliteit van de aangeboden sporten en noopt de sportclubs tot een zoektocht naar meer bestuurders. Sportclubs rapporteren dat deze andere invulling er voor zorgt dat het vinden van vrijwillige bestuurders een grote uitdaging is (*Bron: VUB [16]*).



De economische impact van georganiseerd sporten

In dit hoofdstuk becijferen we de positieve impact van georganiseerde sport op de brede Vlaamse economie. Hiertoe schetsen we de subsidiëring van het georganiseerd sporten in Vlaanderen en lichten we de financieringsstructuur toe van de sportfederaties en sportclubs. In het tweede stuk bepalen we de economische impact die het georganiseerd sporten teweeg brengt in Vlaanderen, zowel op vlak van bijdrage aan de economische output als de tewerkstelling in de volledige waardeketen.

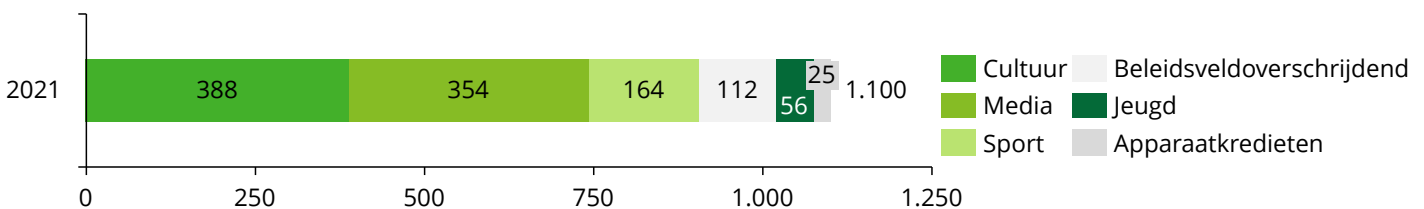
1. Het economische kader voor georganiseerde sport in Vlaanderen

1.1 Subsidiëring van georganiseerd sporten in Vlaanderen

“ Slechts 0,3% van uitgaven Vlaamse begroting gaat rechtstreeks naar Sport ”

Sport is een regionale bevoegdheid waardoor het georganiseerd sporten in Vlaanderen financieel ondersteund wordt door de Vlaamse overheid. Het begrotingsontwerp van de Vlaamse overheid bedraagt voor het jaar 2021 €52,9 miljard (Bron: Vlaams Parlement [17]). Hiervan gaat €1,1 miljard (2,1%) naar het overkoepelend beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)

Figuur 6: Begroting 2021 beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)
Absoluut, in miljoen euro

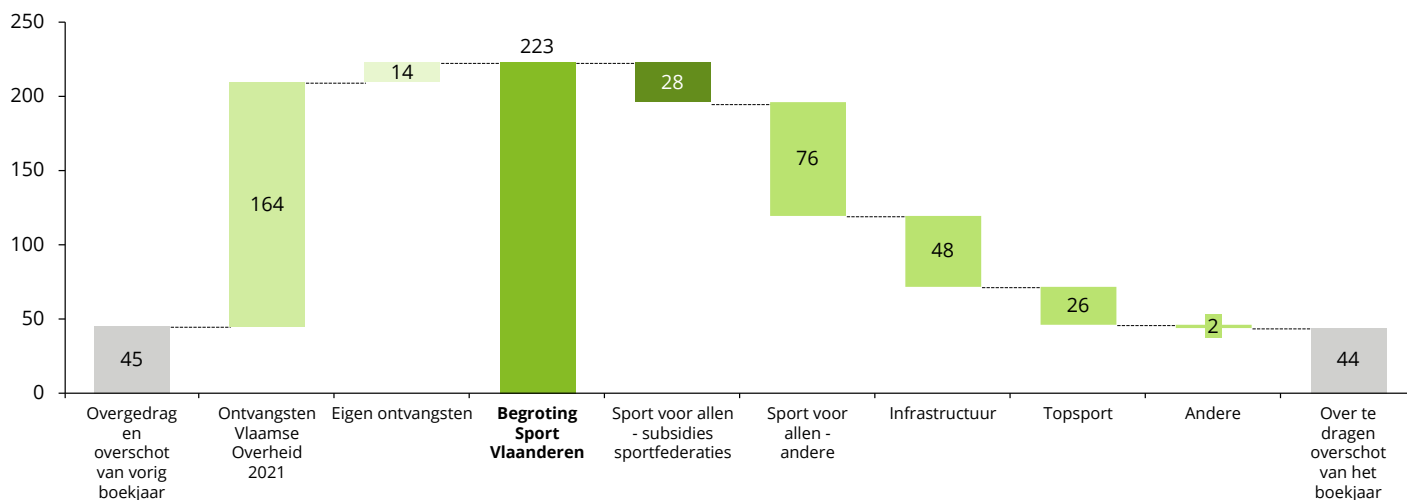


Bron: Begroting digitaal – Opmaak 2021 [17]

Figuur 6 toont dat in 2021 164 miljoen van het overkoepelend beleidsdomein CJSM naar het beleidsdomein Sport gaat (14,9% van het beleidsdomein of 0,3% van Vlaamse begroting). Sport Vlaanderen, de sportadministratie van de Vlaamse overheid, treedt hierbij op als dirigent. Deze laatste heeft een begroting voor 2021 van ca. 223 miljoen euro, bestaande uit de ontvangsten door de Vlaamse overheid, eigen inkomsten en overgedragen middelen uit vorig boekjaar (c.f. Figuur 7).

De uitgaven in Figuur 7 tonen ook aan dat 12% van de financiële middelen van Sport Vlaanderen rechtstreeks gaat naar subsidies voor de 71 sportfederaties, die 18.500 sportclubs en 1,43 miljoen sporters in Vlaanderen ondersteunen. Andere uitgaven aan 'Sport voor allen' omvatten de werkingskosten en financiële ondersteuning van de strategische doelstellingen van Sport Vlaanderen, naast uitgaven aan infrastructuur en topsport.

Figuur 7: Begroting Sport Vlaanderen 2021
Absoluut, in miljoen euro



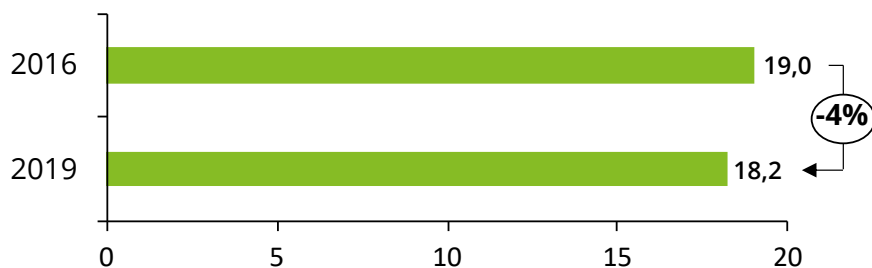
Assumptie: Totaal uitgaven 'Sport voor Allen' is ca. 103 miljoen, waarbij 28 miljoen illustratief zijn voorbehouden voor de sportfederaties (op basis van 2019 data Sport Vlaanderen) Bron: Begroting digitaal – Opmaak 2021 [17]

“
Ondanks de stijging in sporters én de push naar professionalisering, daalden de subsidies met 4% t.o.v. 2016
”

Sinds de naamsverandering naar Sport Vlaanderen in 2016 is het aantal unieke sporters gestegen met 8% gestegen, van ca. 1,32 miljoen tot ca. 1,43 miljoen in 2019 (c.f. introductie). In parallel steeg ook het aantal trainers, de kwalificatiegraad van deze trainers en de algemene administratieve complexiteit waaraan sportclubs moeten voldoen.

Ondanks deze trends voor het georganiseerd sporten in Vlaanderen, illustreert Figuur 8 dat sinds 2016 het reëel aantal subsidies per unieke sporter (gecorrigeerd voor inflatie) met 4% gedaald is tot €18,2 per unieke sporter (gecorrigeerd voor inflatie) in 2019. Deze negatieve trend staat haaks op de stijging van het aantal unieke sporters, de push naar meer professionalisme en de verhoogde administratieve last in sportclubs, waarmee telkens een hogere kost gepaard gaat.

Figuur 8: Evolutie subsidies per unieke sporter, gecorrigeerd met inflatie t.o.v. 2016
Absoluut, in euro



Assumptie: Jaarlijkse inflatie 1.9% van 2016 t.e.m. 2019 [18]

Bron: SporAtlas 2019 [9], Jaarverslag Sport Vlaanderen [19], Inflation.eu [18]; Deloitte analyse

1.2 Financieringsstructuur georganiseerde sport

Sportfederaties zijn erg afhankelijk van Vlaamse subsidies ter ondersteuning van de sportclubs

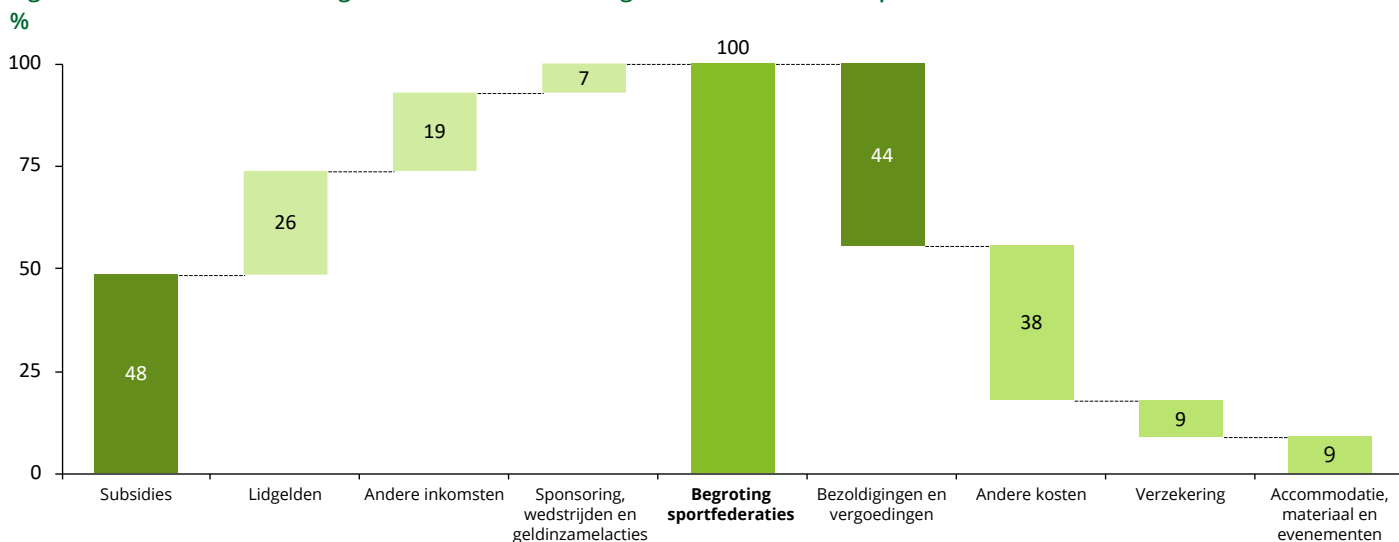
De financieringsstructuur van de 71 erkende Vlaamse sportfederaties en de 18.500 Vlaamse sportclubs is erg verschillend. Zowel op vlak van inkomsten en uitgaven, maar ook op vlak van subsidies;

- 51 sportfederaties ontvangen rechtstreeks subsidies van Sport Vlaanderen voor hun werking en ondersteuning van de sportclubs. De overige 20 sportfederaties zijn louter erkend en krijgen geen subsidies.
- De sportclubs ontvangen meestal geen rechtstreekse subsidies van Sport Vlaanderen, maar via hun sportfederatie.
- De subsidies van de federaties worden benut om de sportclubs en hun leden maximaal te ondersteunen in de werking, organisatie en het professionaliseren van de sportclub. Ze worden ook gebruikt om de kwaliteit van het sporten en het degelijk bestuur van de sportclubs te garanderen en om activiteiten, competities of evenementen in heel Vlaanderen te organiseren en coördineren.

Figuur 9 illustreert de gemiddelde verdeling van de inkomsten en uitgaven van de Vlaamse sportfederaties. Hieruit volgt dat ca. 75% van de inkomsten afkomstig is van Vlaamse subsidies en lidgelden van aangesloten sportclubs. De resterende 25% is een combinatie van andere inkomsten, sponsoring, wedstrijden en geldinzamelacties en andere inkomstenbronnen zoals het aanbieden van cursussen, opleidingen, kampen of stages. We kunnen op basis hiervan stellen dat de sportfederaties, en bij uitbreiding de sportclubs, afhankelijk zijn van deze subsidies. We benadrukken dat de gehanteerde extrapolatie mogelijk een onderschatting oplevert van de subsidieafhankelijkheid van kleinere federaties, daar de grotere iets minder afhankelijk zijn van deze subsidies. Details zie bijlage.

In hoofdstuk 1.1. toonden we de daling van de subsidies (na correctie voor inflatie) per unieke sporter aan. Dit zorgt bijgevolg voor een daling van de werkmiddelen voor de sportfederaties, die instaan voor het begeleiden en ondersteunen van de sportclubs. Gegeven het stijgend aantal sporters, de vraag naar meer professionalisering en een stijgende administratieve complexiteit is dit een risico op lange termijn voor het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen.

Figuur 9: Gemiddelde verdeling van de inkomsten en uitgaven van de Vlaamse sportfederaties



Bron: Data request in het kader van deze studie, Deloitte analyse

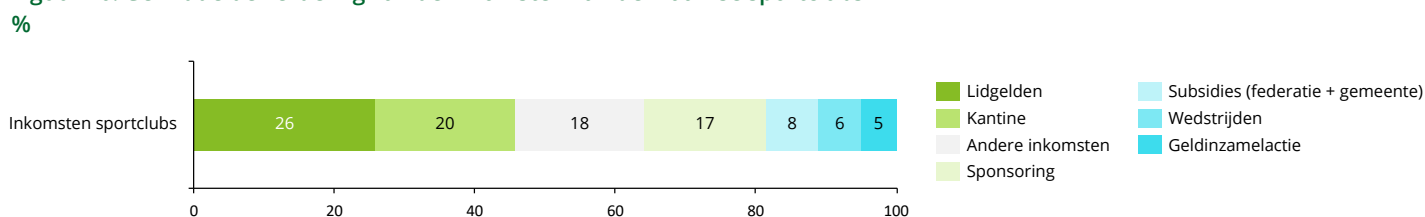
De gemiddelde verdeling van de uitgavenposten van de sportfederaties is eveneens geïllustreerd in Figuur 9. Het overgrote deel (75%) wordt besteed aan bezoldigingen van de werknemers binnen de sportfederaties en andere kosten. De werknemers staan in voor het dagelijks bestuur van de sportfederaties en zijn cruciaal om de sportclubs te begeleiden met hun dagelijkse taken en hun verdere professionalisering. De uitgavenpost 'andere kosten' is een groepering van de werkingskosten van de sportfederaties, de uitgaven aan IT-infrastructuur en software, de kosten voor de organisatie van de competitie, enzovoort.

Lidgeld blijft de belangrijkste inkomstenbron bij Vlaamse sportclubs, terwijl subsidies beperkt zijn

Figuur 10 schetst de gemiddelde verdeling van de inkomsten van de Vlaamse sportclubs. Hieruit blijkt dat lidgeld de belangrijkste inkomstenbron (26% van totale inkomsten) is. Samen met het lidgeld, zorgen de inkomsten uit de kantine, 'andere inkomsten' en sponsoring voor 80% van de volledige clubfinanciering. Andere inkomsten voor sportclubs zijn o.a. het organiseren van cursussen, opleidingen, kampen, stages, toernooien of de verkoop van kledij en andere niet-consumeerbare goederen. Verder halen de Vlaamse sportclubs een beperkt deel (8%) van hun totale inkomsten uit subsidies, enerzijds via de overkoepelende sportfederatie, anderzijds rechtstreeks van de gemeenten. Inkomsten van wedstrijden en geldinzamelacties zorgen voor de resterende inkomsten.

We dienen te erkennen dat de genomen steekproef mogelijk een onderschatting van het aandeel lidgelden en een overschatting van inkomsten uit kantine en sponsoring kan vertonen. De reden is de grotere beschikbaarheid van data van grotere sportclub, als gevolg van een zeer versnipperd sportlandschap. Echter, geeft dit nog steeds een representatief beeld van het totale inkomstenplaatje, daar deze in lijn liggen met het beeld dat teruggevonden wordt in andere studies over de grotere sportclubs (Bron: KU Leuven [20]). Meer details rond de extrapolatie zijn opgenomen in bijlage.

Figuur 10: Gemiddelde verdeling van de inkomsten van de Vlaamse sportclubs

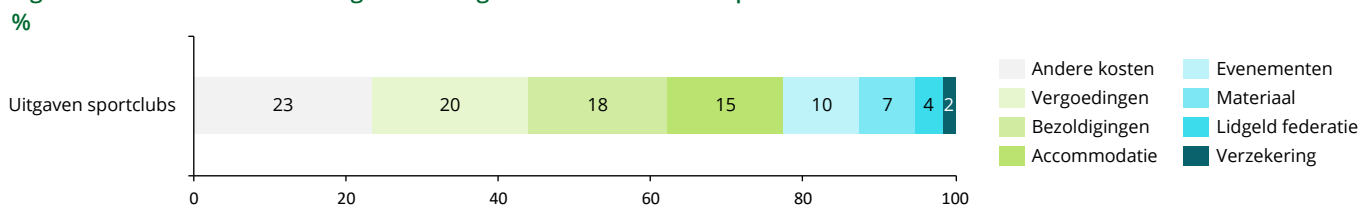


Bron: Data request in het kader van deze studie, Deloitte analyse

De grootste kosten voor Vlaamse sportclubs zijn vergoedingen en bezoldigingen, die de laatste 10 jaar steeds belangrijker worden door de verdere professionalisering van sportclubs

Figuur 11 illustreert de gemiddelde verdeling van de uitgavenposten van de Vlaamse sportclubs. De grootste groep uitgaven zijn vergoedingen (20%) en bezoldigingen (18%), samen verantwoordelijk voor 38% van de uitgaven. Andere kosten (23%) zijn o.a. de aankoop van verbruiksgoederen, kledij, flyers, reclame, professionele diensten, administratieve kosten, software, enzovoort. Accommodatie en sportmateriaal zijn verantwoordelijk voor 22% van de totale uitgaven.

Figuur 11: Gemiddelde verdeling van de uitgaven van de Vlaamse sportclubs



Bron: Data request in het kader van deze studie, Deloitte analyse

We zien een opwaartse evolutie in het aandeel van vergoedingen en bezoldigingen in de uitgaven van sportclubs als we de vergelijking maken met voorgaande studies. In de Grote Sportclubenquête van 2013, waren vergoedingen & bezoldigingen slechts 14% van de totale kosten. Een studie van de KU Leuven uit 2017 schatte dit tussen de 4 en 25%, afhankelijk van de grootte. Ondanks een andere methodiek, kunnen we stellen dat de uitgaven aan vergoedingen en bezoldigingen de laatste 10 jaar aan belang zijn toegenomen. Dit is ook in lijn met de verwachtingen, aangezien we een stijgende kwalificatiegraad van de trainers waarnemen en er een vraag is naar meer professionalisme van de Vlaamse overheid.

Ook hier dienen we te erkennen dat de genomen steekproef mogelijks een onderschatting van het aandeel accommodatie en een overschatting van de bezoldigingen en vergoedingen kan vertonen, daar meer data beschikbaar is voor grotere sportclubs. Desalniettemin wordt een kleiner aandeel aan accommodatie en een groter aandeel van bezoldigingen en vergoedingen verwacht bij grotere sportclubs (Bron: KU Leuven [20]). Meer details rond de extrapolatie zijn opgenomen in bijlage.

2. Economische impact van georganiseerd sporten

2.1 Methodologie

We bepalen de economische impact van georganiseerd sporten op basis van het macro-economische input-output model (IO-model) van Leontief. Het model veronderstelt een wederzijdse, maar niet-evenredige afhankelijkheid van de verschillende sectoren in een economie. Concreet betekent dit dat de input voor een bepaalde sector afhankelijk is van de output van een andere sector. Dit model, visueel verduidelijkt in Figuur 12, evalueert de directe, indirecte en geïnduceerde impact van georganiseerd sporten op twee economische indicatoren: de totale economische output en de werkgelegenheid.

- **Directe impact:** Geld dat gespendeerd wordt in de economie door de aanwezigheid van de Vlaamse Sportfederatie, erkende sportfederaties en hun geassocieerde sportclubs

Voorbeeld: Geld gespendeerd in de economie door lidgelden, subsidies, sportevenementen, inkomsten sportaccommodatie, wedstrijden, sponsoring, reclame, loonkosten, verzekeringen, randactiviteiten, etc.

- **Indirecte impact:** Geld dat gespendeerd wordt in de economie door de partners en leveranciers in de waardeketen, gerelateerd aan het bestaan van het georganiseerd sporten

Voorbeeld: Geld gespendeerd in de economie door aankoop van sportmateriaal en -kledij door leden, bestellingen van eten en drank, logistieke organisatie van sportevenementen of wedstrijden, professionele diensten (e.g. designbureaus voor reclamebureaus), huur accommodatie, verzekeringen, etc.

- **Geïnduceerde impact:** Geld dat gespendeerd wordt in de economie door de stijging van het gezinsinkomen van zowel werknemers van de federaties en clubs, alsook alle partners en leveranciers in de waardeketen

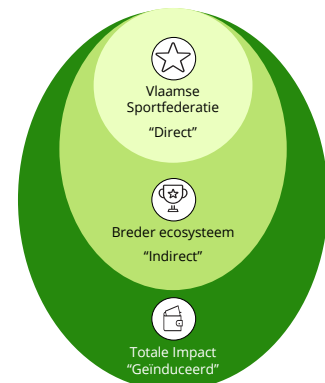
Voorbeeld: Geld gespendeerd in de economie door aankoop van sportmateriaal en -kledij door leden, bestellingen van eten en drank, logistieke organisatie van sportevenementen of wedstrijden, professionele diensten (e.g. designbureaus voor reclamebureaus), huur accommodatie, verzekeringen, etc.

Hieruit kunnen we twee economische indicatoren afleiden:

- **Totale economische output:** Totale output die het georganiseerd sporten genereert. Het reflecteert de inkomsten gegenereerd binnen de volledige waardeketen van georganiseerd sporten.
- **Tewerkstelling:** Tewerkstelling omvat de jobs, uitgedrukt in voltijds equivalent (VTE), die de sportfederaties en sportclubs creëren. Dit is exclusief de vrijwilligers.

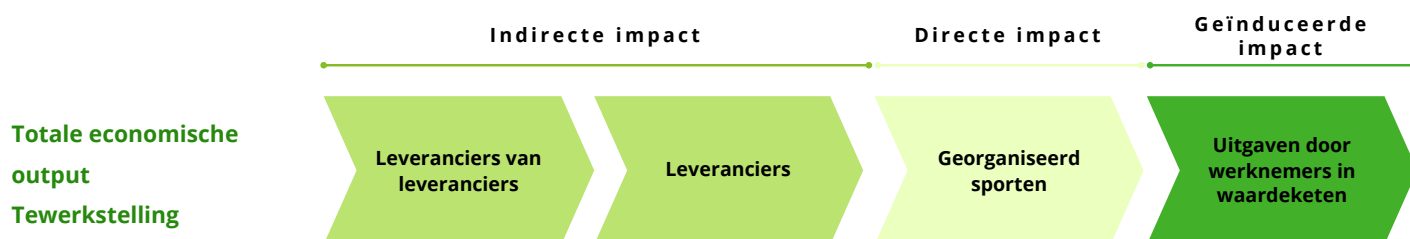
Figuur 13 is een visuele verduidelijking van hoe de directe, indirecte en geïnduceerde impact zich verhoudt tot de waardeketen van georganiseerd sporten.

Figuur 12: Bouwstenen van het IO-model



Bron: Deloitte

Figuur 13: Overzicht van directe, indirecte en geïnduceerde impact in de waardeketen van georganiseerd sporten



Bron: Deloitte analyse

De beschreven methodologie o.b.v. het IO-model wordt erkend door het Federaal Planbureau voor het evalueren van macro-economische economische indicatoren. De gehanteerde methode in deze studie is dus conform met de richtlijnen uitgezet door het Belgische Federaal Planbureau.

Het Federaal Planbureau stelt voor elke economische indicator telkens twee types multiplicators op: I/O multiplicator (type 1) en de NAM-multiplicator (National Accounting Matrix) (type 2) (Bron: Federaal Planbureau [21]). Deze multiplicators zijn verschillend voor elke indicator, en worden om de vijf jaar in input-outputtabellen opgesteld door het Federaal Planbureau. Deze tabellen tonen aan wat industrieën van elkaar nodig hebben als input en aan welke industrieën zij hun output leveren. Hieruit worden vervolgens algemene multiplicators ontwikkeld, die de indirecte en geïnduceerde bijdrage van een sector aan de algehele economie meten.

Georganiseerd sporten wordt gesitueerd binnen de economische activiteit 'Sport, ontspanning en recreatie' met NACE code 93. Deze multiplicator wordt gebruikt als proxy omdat er geen specifieke multiplicator is op het niveau van georganiseerd sporten. De multiplicators uit het jaar 2015 worden gebruikt indien beschikbaar, of worden geactualiseerd naar 2015, daar dit de meest recentste publicatie is door het Federaal Planbureau. Meer details zijn opgenomen in bijlage.

2.2 Economische impact van georganiseerd sporten

2.2.1 Totale economische output

“Elke unieke sporter zorgt voor €1.410 bijdrage aan de economie, door het bestaan van georganiseerd sporten”

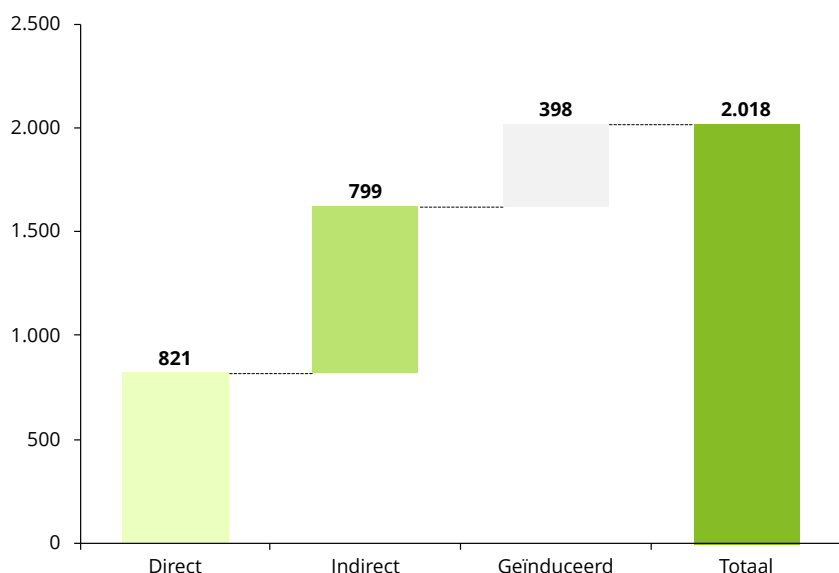
De totale economische output, i.e. het totale bedrag dat jaarlijks in de economie wordt gespendeerd dankzij het bestaan van de georganiseerde sport in Vlaanderen bedraagt €2,02 miljard voor het referentiejaar 2019. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- Directe impact: €821 miljoen, waarvan €722 miljoen van de sportclubs en €99 miljoen van de sportfederaties
- Indirecte impact: €799 miljoen
- Geïnduceerde impact: €398 miljoen

Concreet vertaalt zich dit in een totaal bedrag van ongeveer €1.410 per unieke sporter, die actief deelneemt binnen het Vlaamse georganiseerde sportlandschap voor het referentiejaar 2019. De directe economische output komt overeen met €575 per unieke sporter. Dit omvat naast een jaarlijkse bijdrage aan het lidgeld (gemiddeld ongeveer €135 per unieke sporter) ook andere uitgaven zoals consumpties in de kantine, geldinzamelacties en verkoop van tickets voor wedstrijden. We benadrukken dat deze €135 een gemiddelde is over alle sportdisciplines en clubs heen is, ongeacht de leeftijd van de sporter of het totale pakket aan materiaal dat voorzien wordt als deel van het lidgeld.

De indirecte impact heeft voornamelijk betrekking op de leveranciers van de sportclubs, zoals de aankoop van sportmateriaal of bestellen van catering. De geïnduceerde impact omvat de stijging van het inkomen door de tewerkstelling binnen de waardeketen van het georganiseerd sporten.

Figuur 14: Totale output in Belgische economie dankzij het bestaan van de georganiseerde sport in Vlaanderen
Absoluut, in miljoen euro



Bron: Deloitte analyse

Bovenstaande cijfers tonen aan dat naast het brede doelpubliek dat bereikt wordt door georganiseerd sporten in Vlaanderen (bijna 1 op 4 mensen in Vlaanderen neemt actief deel aan georganiseerde sport), dat er ook een significant bedrag in de Vlaamse economie wordt uitgegeven door het georganiseerde sporten. Deze bedragen komen niet enkel terecht bij de clubs, maar ook andere partijen in de waardeketen die de clubs van het nodige materiaal en infrastructuur voorzien om georganiseerd sporten te kunnen faciliteren.

Belangrijk om ook te vermelden is dat een sportclub vaak ook een sterke lokale verankering heeft. De indirecte en geïnduceerde impact die we hierboven beschrijven kan zowel van toepassing zijn op meer grote/nationale spelers (bij de aankoop van infrastructuur etc.), maar in vele gevallen gaat dit ook om samenwerkingen met kleinere lokale partijen (vb. lokale sportwinkels, horeca,...). Deze hebben dus baat bij het bestaan van deze sportclubs en het lokale karakter ervan.

Een vertaalslag van de totale directe economische output per inwoner in Vlaanderen stelt ons eveneens in staat om dit te vergelijken met andere uitgaven die een gemiddelde inwoner doet op jaarbasis (Bron: StatBel [22]). Op basis van de berekende directe economische output kunnen we stellen dat de gemiddelde persoon in Vlaanderen jaarlijks 125€ uitgeeft aan georganiseerd sporten. Dit ligt bijvoorbeeld hoger dan de uitgaven aan onderwijs (€103), maar opmerkelijk lager dan aan alcoholische dranken (€208).

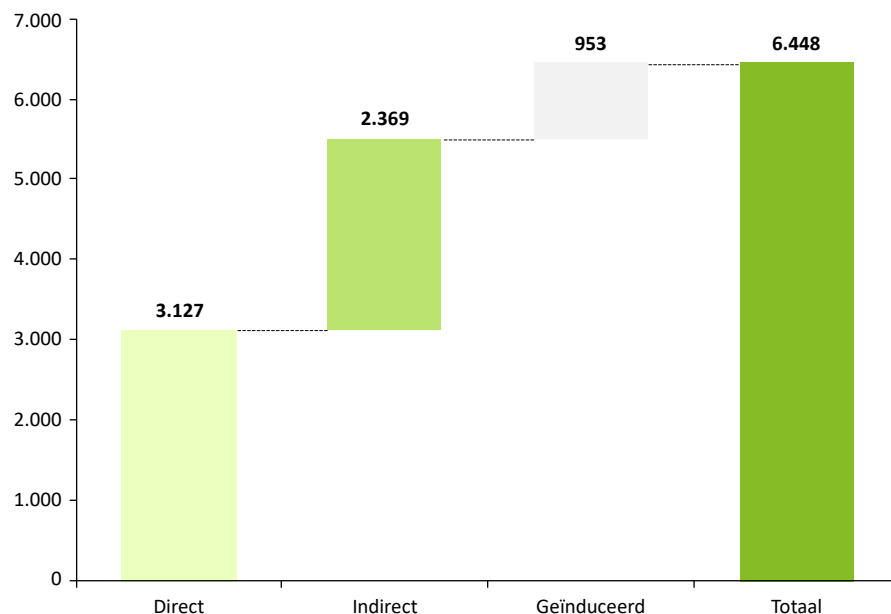
2.2.2 Tewerkstelling

“*Georganiseerd sporten zorgt voor een tewerkstelling van 6.448 VTE, naast de 300.000 vrijwilligers*”

Een gelijkaardige analyse geeft ons eveneens een beeld op de werkgelegenheid die wordt gecreëerd door de aanwezigheid van het georganiseerde sportlandschap in Vlaanderen. Deze bedraagt voor het referentiejaar 2019 6.448 voltijdse equivalenten (VTE);

- Directe tewerkstelling: 3.127 VTE, waarvan 2.639 bij de sportclubs en 488 bij de sportfederaties
- Indirecte tewerkstelling: 2.369 VTE
- Geïnduceerde tewerkstelling: 953 VTE

Figuur 15: Totale tewerkstelling in Belgische economie dankzij het bestaan van de georganiseerde sport in Vlaanderen Absoluut



Bron: Deloitte analyse

De directe werkgelegenheid bevat zowel de personen die voltijds in dienst zijn van de sportfederaties en sportclubs, alsook alle begeleiders en trainers die voor een bezoldiging actief zijn binnen een club of federatie. Het gaat zowel de werknemers met een contract bij de sportclubs als tewerkstelling op zelfstandige basis. Aangezien vele van deze trainers vaak geen volledige VTE representeren (ingeschaald naar aantal gebudgetteerde uren en verloning) is dit een serieuze onderschatting ten opzichte van het werkelijke aantal personen die dagelijks actief zijn binnen het georganiseerde sportlandschap. En hierbij wordt nog geen rekening gehouden met alle 300.000 vrijwilligers die zich ook actief engageren binnen sportfederaties en sportclubs (*Bron: VUB [11]*).

De indirecte werkgelegenheid heeft betrekking op de jobs die gecreëerd worden bij de partners in de waardeketen dankzij het bestaan van georganiseerd sporten in Vlaanderen. De geïnduceerde werkgelegenheid zijn de jobs die ontstaan dankzij de uitgaven van medewerkers actief binnen de georganiseerde sport of in de waardeketen. Ook hier geldt het belang van het lokale karakter van een sportclub en de impact die men kan hebben op de werkgelegenheid op het lokale niveau.

Conclusie

Op basis van bovenstaande kunnen we stellen dat ondanks het versnipperde en lokale karakter, de georganiseerde sport een grote economische impact heeft, zowel op vlak van economische bijdrage als op vlak van tewerkstelling. Zo genereert de georganiseerde sport met 1,4 miljoen actieve sporters een jaarlijkse economische output van 2 miljard euro of €1.410 per unieke sporter. Deze economische output heeft een sterk lokaal karakter door de lokale verankering van de sportclubs. Kortom, voor elke euro die binnen het georganiseerde sportcircuit wordt uitgegeven, wordt er 2,5 euro aan inkomsten in de (lokale) economie gegenereerd.

Op vlak van werkgelegenheid creëert de georganiseerde sport een tewerkstelling van meer dan 6.400 voltijdse werknemers. In de realiteit zijn veel meer mensen betrokken, daar vaak bestuurders of trainers niet voltijds actief zijn in hun club. Ook de meer dan 300.000 vrijwilligers zijn niet opgenomen in dit cijfer.

Daartegenover hebben we aangetoond dat slechts 0,3% van de Vlaamse begroting rechtstreeks naar sport gaat, waarbij deze middelen verder opgesplitst worden onder de sportfederaties, sportinfrastructuur, topsport en diverse evenementen of projecten. Verder becijferden we dat de sportfederaties zelf zeer afhankelijk zijn van subsidies (48% van totale inkomsten), waarbij de subsidies per unieke sporter met 4% gedaald zijn t.o.v. 2016.

Voor sportclubs blijft lidgeld blijft de belangrijkste inkomstenbron (26%), terwijl subsidies door de federaties en de gemeenten (8%) beperkt zijn. De grootste kosten voor Vlaamse sportclubs zijn vergoedingen en bezoldigingen, die de laatste 10 jaar steeds belangrijker worden door de verdere professionalisering van sportclubs.

Hoewel men vaak niet stil staat bij de belangrijke economische impact van een lokale sportclub, maakt de som der delen dat dit wel degelijk een significante economische sector is in Vlaanderen. Om deze sector verder te versterken, te zorgen dat meer mensen hun weg vinden naar het georganiseerd sporten en de (lokale) economie te stimuleren, kunnen de overheid en bedrijven een belangrijke rol spelen.



De impact van georganiseerde sport op gezondheid en welzijn

In dit hoofdstuk tonen we de positieve impact aan van georganiseerde sport op de gezondheid en welzijn van de Vlaamse bevolking. We starten met het schetsen van beleidsstandpunten en de gezondheidssituatie in Vlaanderen door in te zoomen op het voorkomen van chronische aandoeningen, sociale interactie en sociale cohesie van de bevolking. In het tweede deel beargumenteren we dat georganiseerd sporten een impactvolle methode is om aan fysieke activiteit te doen, met positieve effecten op fysiek, mentaal en sociaal welzijn. Tot slot schatten we de gezondheids- en bredere maatschappelijke impact van georganiseerd sporten in Vlaanderen.

1. Gezondheid in Vlaanderen

1.1 Het huidige gezondheidsbeleid in Vlaanderen

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) definieert 'gezondheid' als een toestand van volledig fysiek, mentaal en sociaal welzijn. Gezondheid beperkt zich dus niet louter tot de afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken (*Bron: WHO [23]*). Deze drie vormen van welzijn worden als volgt beschreven:

1. Fysiek welzijn slaat op de mogelijkheid om fysieke activiteiten uit te oefenen of sociale engagementen op te nemen zonder dat het individu gehinderd wordt door pijn of fysieke beperkingen.
2. Mentaal welzijn ontstaat wanneer een individu zijn of haar mogelijkheden erkent, kan omgaan met de normale stress in het leven, en productief kan werken om zo een meerwaarde te bieden aan zijn of haar omgeving.
3. Sociaal welzijn slaat op de mogelijkheid om het maken en onderhouden van zinvolle positieve relaties (bv. met familie, vrienden of collega's), waar het individu zich op een gepaste en sociaal acceptabele manier kan gedragen.

Beleidsmakers in Vlaanderen schuiven gezondheid en welzijn naar voor als één van de strategische doelstellingen, zoals duidelijk blijkt uit de beleidsnota (2019 – 2024) van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding (*Bron: Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding [24]*). Eén van de hefbomen die de beleidsnota voorstelt om een beter algemeen gezondheidsspeil te bereiken, is het inzetten op een thematisch preventief gezondheidsbeleid, waarbij zowel 'Gezond leven' als 'Lang leven' centraal staan. Deze preventieve aanpak zou op lange termijn ook tot een algemene daling van de gezondheidsuitgaven moeten leiden ('voorkomen is beter dan genezen') (*Bron: Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding [24]*).

In het federaal regeerakkoord van 30 september 2020 is een gelijkaardige boodschap te lezen (*Bron: Federaal regeerakkoord [25]*). Een brede visie op gezondheid is primordiaal, d.w.z. zowel focus op lichamelijke aspecten, maar ook op het welbevinden, de veerkracht, de participatie en de zingeving van het individu. Het regeerakkoord heeft de ambitie om het aantal te verwachten gezonde levensjaren te laten toenemen, zodat mensen langer gezond leven. Om dit te bereiken, wordt ook op het federale niveau ingezet op preventieve methodes, om o.a. chronisch aandoeningen, ongezonde voedingspatronen of tabaksgebruik te voorkomen.

1.2 Gezondheidssituatie in Vlaanderen

Fysiek en mentaal welzijn

De federale én de Vlaamse regering zetten beide sterk in op preventie om het algemeen welzijn te verhogen. Dit wordt gedreven door de toenemende trend van het aantal chronische aandoeningen. We spreken van een stijgende 'prevalentie', of met andere woorden het stijgend aantal chronische aandoeningen.

Deze aandoeningen zijn vaak het gevolg van een ongezonde levensstijl, maar ook ander factoren spelen hier een rol zoals erfelijke belasting of een aangeboren aandoening (Bron: *Departement gezondheid Queensland* [26]). Chronische aandoeningen oefenen alleszins een negatieve invloed uit op het gezonder, langer én langer gezond leven van mensen, wat gepaard gaat met een hogere kost voor de gezondheidszorg. In dit hoofdstuk brengen we het fysiek en mentaal welzijn in Vlaanderen in kaart aan de hand van de prevalentie van chronische aandoeningen en hun impact op de gezonde levensjaren en de gezondheidskost.

“
1 op 4 inwoners in Vlaanderen (27,6%) kampt met een chronische aandoening

Het begrip 'chronische aandoening' duidt op een niet-overdraagbare en langdurige aandoening die niet spontaan verdwijnt en zelden volledig geneest (Bron: *Sciensano* [27]). Deze kunnen zowel van fysieke als mentale aard zijn. De Gezondheidsenquête van Sciensano van 2018 brengt de meest voorkomende chronische aandoeningen in Vlaanderen in kaart (c.f Tabel 2).

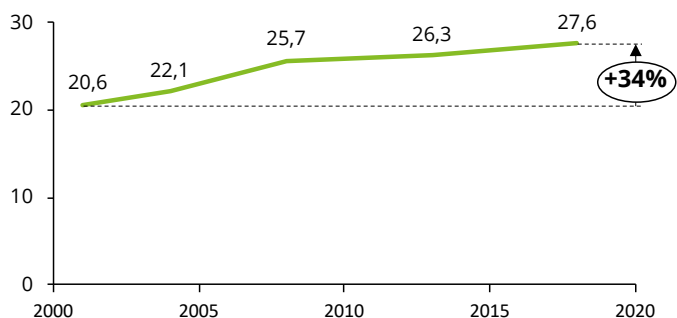
Tabel 2: Top 20 meest voorkomende chronische aandoeningen per categorie in Vlaanderen bij mannen en vrouwen

Categorie chronische aandoening	Chronische aandoening	Rangschikking mannen (#)	Prevalentie mannen (%)	Rangschikking vrouwen (#)	Prevalentie vrouwen (%)
Bewegingsstelsel	Lage-rugpijn	1	26,1	1	28,6
	Artrose	5	14,6	2	22,2
	Nekpijn	6	12,0	4	19,9
	Reumatoïde artritis	7	7,4	8	11,6
	Osteoporose	/	/	14	6,5
Hart- en vaatstelsel	Hoog cholesterolgehalte	2	20,2	5	17,7
	Hoge bloeddruk	3	18,3	6	17,6
	Hartkwaal	13	4,3	19	3,7
	Vernauwing bloedvaten	20	2,5	/	/
Psychische en neurologische aandoeningen	Ernstige hoofdpijn	8	7,0	7	15,9
	Chronische vermoeidheid	10	6,2	9	9,9
	Depressie	11	5,3	10	8,1
Hormoonstelsel	Diabetes	9	6,3	16	4,7
	Schildklierlijden	/	/	11	7,8
Ademhalingsstelsel	Astma	14	4,1	15	5,0
	COPD	17	3,8	20	3,5
Andere	Allergieën	4	18,1	3	20,8
	Schildklierlijden	/	/	11	7,8
	Prostaatklachten	12	5,2	/	/
	Urinaire inconsistentie	15	4,1	12	7,8
	Chronische darmziekte	16	3,9	13	6,9
	Chronische huidziekte	18	3,7	17	4,7
	Cataract	19	3,2	18	4,3

Bron: Gezondheidsenquête (HIS) 2018, Sciensano [28]

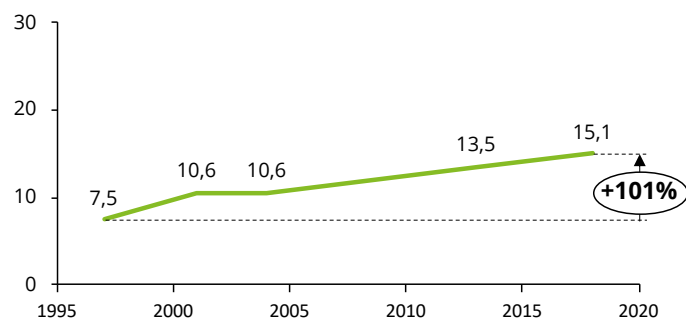
Daarnaast blijkt uit de Gezondheidsenquête dat er een opwaartse trend is in het aantal inwoners in Vlaanderen dat kampt met chronische aandoeningen. Figuur 16 toont deze evolutie. Waar in 2001 nog 20,5% van de inwoners in Vlaanderen te maken had met een chronische aandoening, is dit percentage gestegen tot 27,6% in 2018. Het aantal inwoners met 2 of meer chronische ziektes ('multimorbiditeit') (Bron: Sciensano [29]), is zelfs verdubbeld van 7,5% naar 15,1% op 20 jaar tijd (c.f. Figuur 17).

Figuur 16: Bruto zelf gerapporteerde prevalentie van chronische aandoeningen in Vlaanderen
%



Bron: Gezondheidsenquête (HIS) 2018, Sciensano [28]

Figuur 17: Bruto zelf gerapporteerde prevalentie van multimorbiditeit in Vlaanderen
%

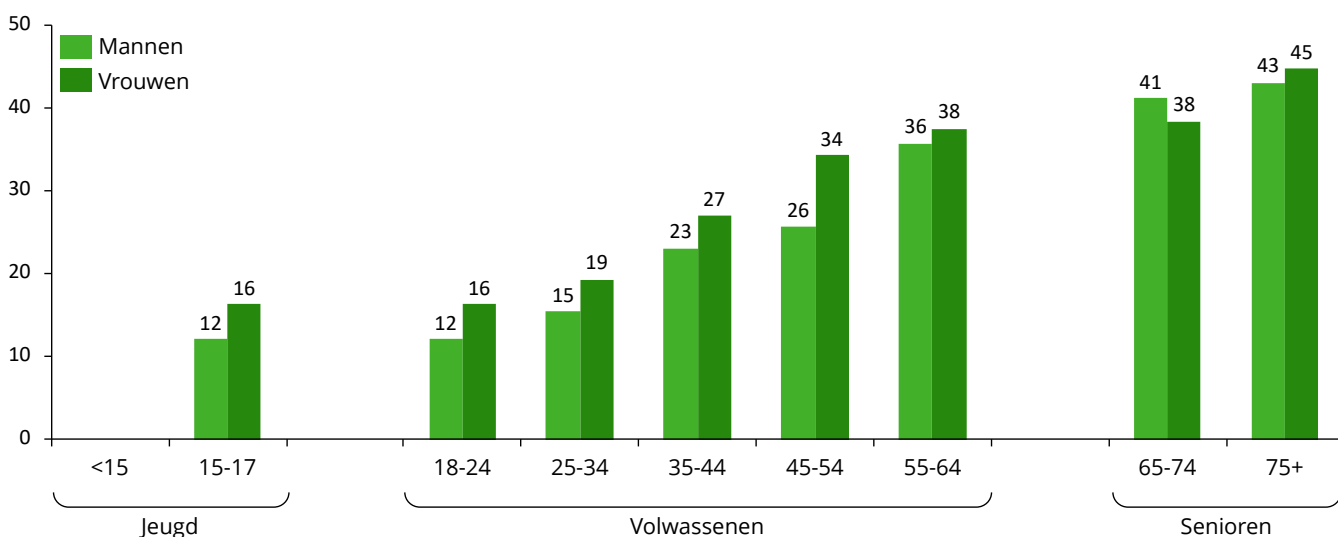


Bron: Gezondheidsenquête (HIS) 2018, Sciensano [28]

Wanneer we de prevalentie van chronische aandoeningen bekijken per leeftijdscategorie, zien we dat de prevalentie stijgt naarmate men ouder wordt. De stijging is het sterkst bij de volwassenen: waar de prevalentie van chronische aandoeningen bij 18 tot 24-jarigen nog 12% tot 16% bedraagt, is dat bij 55-64-jarigen 36% tot 38%. Bij jeugd jonger dan 15 jaar komen chronische aandoeningen veel minder voor, waardoor deze niet opgenomen zijn in de studie van Sciensano (Bron: Sciensano [28]).

Chronische aandoeningen kunnen dus wel al op relatief jonge leeftijd voorkomen. Aandacht voor preventie op jonge leeftijd is dus wenselijk. Dit kan ervoor zorgen dat kans op chronische aandoeningen op latere leeftijd afneemt.

Figuur 18: Bruto zelf gerapporteerde prevalentie van chronische aandoeningen in Vlaanderen per leeftijd
%



Bron: Gezondheidsenquête (HIS) 2018, Sciensano [28]

“Chronische aandoeningen hebben een negatieve impact op ‘Gezond leven’ en ‘Lang leven’”

De continue stijging van zowel het aantal chronische aandoeningen als de multimorbiditeit noopt tot actie om dit patroon te doorbreken. Chronische aandoeningen hebben namelijk een verregaande impact op het leven van zowel de mensen met de aandoening, maar ook op hun omgeving (Bron: *Departement gezondheid Queensland* [26]). Ze hebben negatieve gevolgen voor zowel het ‘Gezond leven’ als het ‘Lang leven’, twee belangrijke pijlers in het Vlaamse en Belgische gezondheids- en welzijnsbeleid.

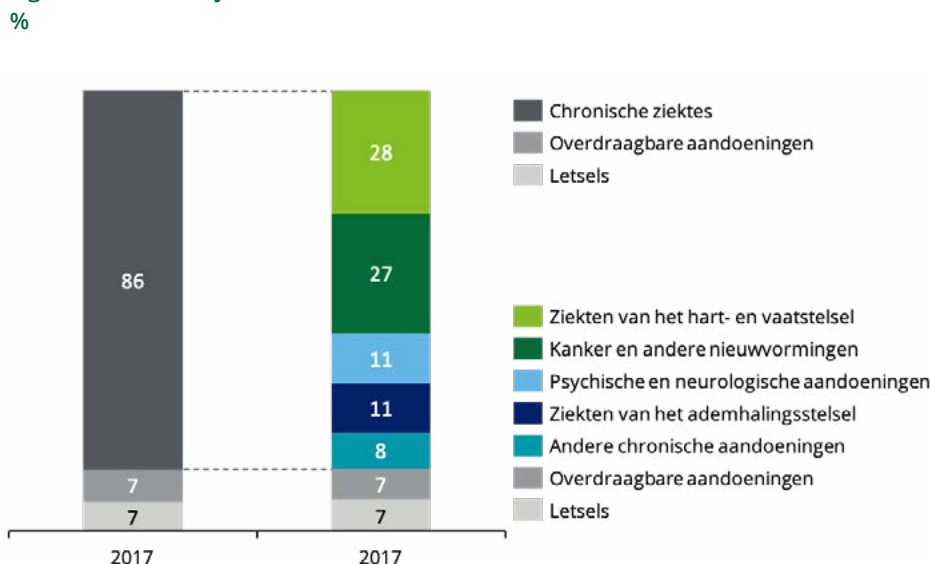
Eerst lichten we de impact van chronische aandoeningen toe op het ‘Gezond Leven’. Zoals hierboven aangetoond (Figuur 18), is het duidelijk dat chronische aandoeningen niet alleen voorkomen bij oudere mensen, maar dat ook relatief veel jonge mensen kampen met aandoeningen. Dit geeft een indicatie dat men een groot deel van het leven moeten leren leven met de chronische aandoening, en ook met de gevolgen die ze hebben op hun leven.

De chronische aandoeningen kunnen zorgen voor fysieke problematieken (Bron: *Trimbos-instituut* [30]) zoals pijn, vermoeidheid, beperkingen van bewegingsmogelijkheden en de vele dokters- of ziekenhuisbezoeken. Maar zij hebben ook een impact op het mentaal welzijn. Zo geven mensen aan dat hun gemoedstoestand (vb. angstgevoelens, depressief, verdrietig of niet-begrepen worden) slechter geworden is sinds ze kampen met de aandoening (Bron: *EOS wetenschap* [31]).

Het verminderde fysiek en mentaal welzijn heeft ook een impact op het sociale welzijn. Zo beïnvloedt het de relaties met de partner, (klein)kinderen of vrienden. Het zorgt bijvoorbeeld voor spanningen, schaamte, onbegrip of sociale isolatie (Bron: *Trimbos-instituut* [30]). Het spreekt voor zich dat dit niet bevorderlijk is voor het sociaal welzijn van de personen met chronische aandoeningen, waarbij het zelfversterkend effect op zijn beurt opnieuw negatieve gevolgen heeft op fysiek en mentaal vlak.

Daarnaast hebben chronische aandoeningen ook een impact op het ‘Lang leven’. Ze zijn verantwoordelijk voor ca. 86% van alle sterfte in Vlaanderen (Figuur 19). Aandoeningen van het hart- en vaatstelsel en kankers en andere nieuwvormingen zijn samen verantwoordelijk voor ca. 55% van alle doodsoorzaken. Psychologische en neurologische aandoeningen, voornamelijk gedreven door dementie, vervulden de top 3 van doodsoorzaken.

Figuur 19: Sterftecijfer in Vlaanderen naar oorzaak

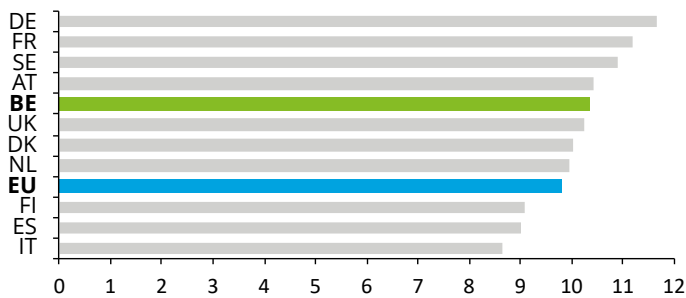


Bron: *Global burden of disease 2017* [32], *Gezondheidsindicatoren 2017* [33], *Our World In Data 2017* [34]

“
Uitgaven aan chronische aandoeningen in 2019 bedragen minstens 17 miljard euro of ongeveer 40% van de totale gezondheidsuitgaven in België
 ”

De aanwezigheid van chronische aandoeningen vertaalt zich verder in hoge kosten voor de gezondheidszorg. In België bedragen de uitgaven voor de gezondheidszorg 10,3% (Bron: OECD [35]) van het bruto binnenlands product (BBP), of ca. 48,7 miljard in 2019. Dit is ongeveer even veel als de volledige Vlaamse begroting, of ongeveer € 4.200 per Belg. Dit ligt hoger dan het Europees gemiddelde van 9,8% maar ligt in lijn met andere West- en Noord-Europese landen (Bron: OECD [35]) (cf. Figuur 20).

**Figuur 20: Totale uitgaven gezondheidszorg
% van BBP**



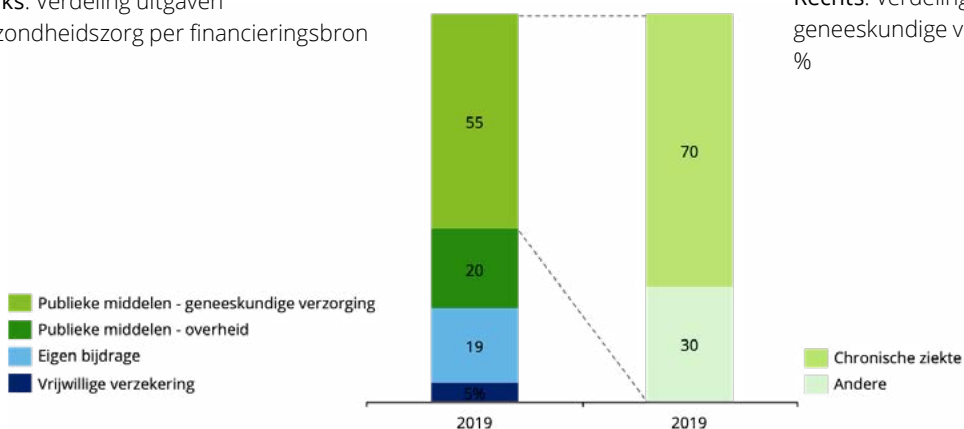
Bron: OECD, 2019 [35]

In België wordt de gezondheidszorg voor ca. 75% gefinancierd door publieke middelen. Deze middelen omvatten bijvoorbeeld de terugbetaling van een consultatie bij de arts of een forfaitaire tegemoetkoming bij ziekenhuisopname door de mutualiteiten. De patiënt draagt het resterend deel ongeveer 19% wordt gefinancierd door rechtstreekse betalingen en ongeveer 5% wordt gefinancierd via een additionele verzekering. Dit is geïllustreerd in Figuur 21.

Figuur 21: Uitgaven chronische aandoeningen in 2019 in België

Links: Verdeling uitgaven
gezondheidszorg per financieringsbron
%

Rechts: Verdeling uitgaven
geneeskundige verzorging
%



Bron: FOD sociale zekerheid 2019 [36], RIZIV 2019 [37], MLOZ 2020 [38], Deloitte analyse

De uitgaven aan geneeskundige verzorging nemen met ca. 26.8 miljard euro binnen de publieke middelen het leeuwendeel voor hun rekening (*Bron: RIZIV [37]*) (c.f. Figuur 21). Uit een studie van Onafhankelijke Ziekenfondsen in 2020 blijkt dat ongeveer 70% dat het voorziene bedrag voor geneeskundige verzorging besteed wordt aan de verzorging van een selectie van chronische aandoeningen (*Bron: MLOZ [38]*), die we eerder hebben toegelicht in Tabel 1. Aangezien niet alle chronische aandoeningen in de selectie opgenomen zijn, kunnen we er dus van uit gaan dat het eigenlijke bedrag van publieke middelen dat wordt gespendeerd aan chronische aandoeningen in de realiteit hoger ligt.

Uitgaven van publieke middelen in de gezondheidszorg voor het behandelen van chronische aandoeningen bedraagt dus minstens 17 miljard euro in 2019, of ongeveer 40% van de totale gezondheidskosten in België. Er zijn geen cijfers voor Vlaanderen beschikbaar. Door een ruwe omrekening, op basis van inwonersaantal en prevalentie van chronische aandoeningen, kunnen we bij benadering stellen dat de totale gezondheidskost voor Vlaanderen minstens 9 miljard euro zou bedragen. Hierbij kunnen we opnieuw van een ondergrens spreken, aangezien dit bedrag geen rekening houdt met private bijdragen of rechtstreekse publieke middelen van de overheid.

Een belangrijke implicatie van bovenstaande is dat een relatief beperkte groep, i.e. 1 op de 4 inwoners, verantwoordelijk is voor 70% van de uitgaven door tussenkomst van ziekteverzekeringen. Meer nog, de uitgaven aan personen met minstens één chronische aandoening is 7x hoger dan uitgaven aan personen zonder chronische aandoening (*Bron: MLOZ [38]*).

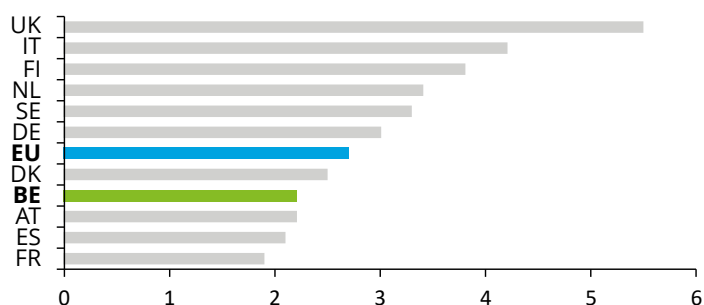
De stijging van de prevalentie aan chronische aandoeningen en de absolute omvang van de geassocieerde gezondheidskosten stellen een enorme uitdaging. Wetenschappers wijzen o.a. naar preventie als methode om de prevalentie van chronische aandoeningen terug te dringen (*Bron: Europese Commissie [39]*).

Om te bepalen in welke mate België, en bij uitbreiding Vlaanderen, inzet op preventie, illustreren we de uitgaven aan preventieve gezondheidszorg t.o.v. de totale uitgaven aan gezondheidszorg in Figuur 22. Hieruit volgt dat het preventiebudget in België zo'n 2,2% of ca. 1,1 miljard euro bedraagt. Dit percentage is lager in vergelijking met het Europese gemiddelde en enkele buurlanden zoals Duitsland, Nederland of het Verenigd Koninkrijk.

“Uitgaven aan personen met minstens één chronische aandoening is ca. 7X hoger dan uitgaven aan personen zonder chronische aandoening.”

Onafhankelijke Ziekenfondsen, 2020 [38]

Figuur 22: Uitgaven preventieve gezondheidszorg t.o.v. totale uitgaven gezondheidszorg België %



Bron: Eurostat, 2017 [40]

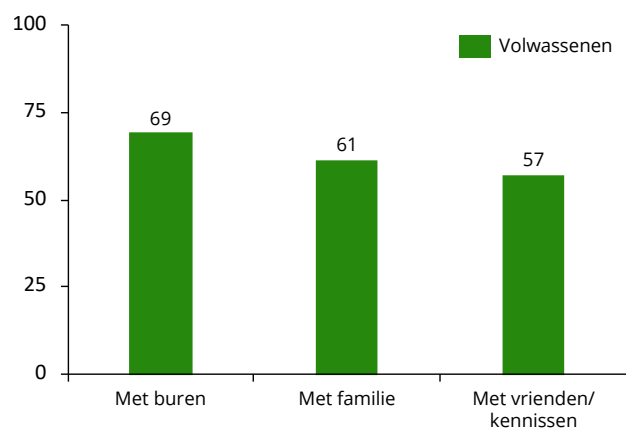
Sociaal welzijn

Sociaal welzijn wordt door de WHO gedefinieerd als de mogelijkheid op het maken en onderhouden van zinvolle positieve relaties (bv. met familie, vrienden of collega's), waar het individu zich op een gepaste en sociaal acceptabele manier gedraagt (Bron: WHO [23]). In wat volgt bekijken we hoe frequent of waardevol die sociale relaties zijn bij volwassenen en jeugd in Vlaanderen, en hoe belangrijk (sport)verenigingen zijn in hun sociaal leven. Daarna bestuderen we de participatie en sociale integratie in het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen.

“ Het Vlaamse verenigingsleven is een belangrijke motor voor sociale interactie en welzijn ”

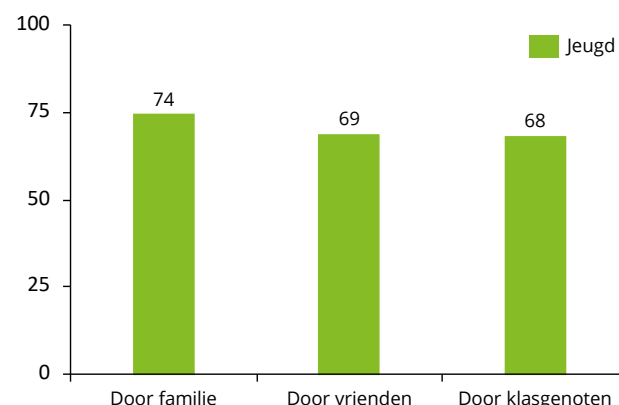
Sociaal welzijn slaat op succesvol aangaan van sociale interactie. In Vlaanderen heeft de grote meerderheid van de volwassenen op frequente basis contact met burens, familie en vrienden (Figuur 23) (Bron: Statistiek Vlaanderen [41]). Ook bij de jeugd is sociale interactie belangrijk en sterk aanwezig, want bijna 3 op 4 ondervindt steun door familie, vrienden en/of klasgenoten (Figuur 24) (Bron: WHO [42]). We dienen wel te erkennen dat nog een relatief grote groep volwassenen en jeugd niet op frequente basis sociale interactie of steun ervaart door de sociale omgeving, waarvoor blijvende aandacht vereist is.

Figuur 23: Percentage van de Vlaamse bevolking met minstens wekelijks sociaal contact
%



Bron: Statistiek Vlaanderen, 2018 [41]

Figuur 24: Percentage van de Vlaamse jeugd die steun ervaart door hun sociale omgeving
%

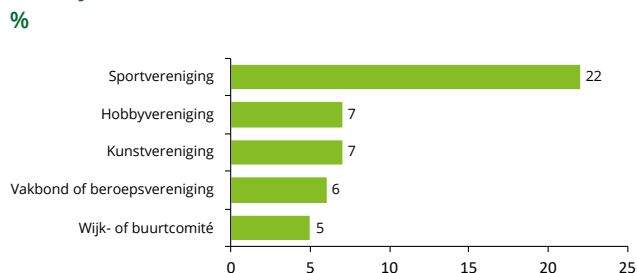


Bron: WHO [42]

Naast deze sociale interactie is ca. 55% van de volwassen inwoners in Vlaanderen actief lid van een vereniging, een percentage dat ook vrij constant blijft over de periode 2000 – 2018. Bijna 1 op 4 van de inwoners in Vlaanderen is lid van een sportvereniging, waarbij ze dan ook met voorsprong ook de belangrijkste vorm van verenigingsleven zijn (Figuur 25).

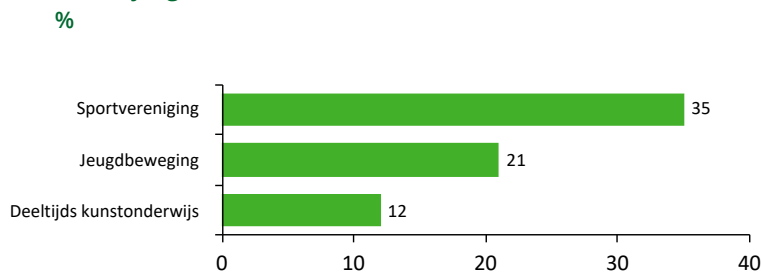
Voor de jeugd zien we een gelijkaardig patroon. Zo is georganiseerd sporten de belangrijke georganiseerde activiteit voor de jeugd, gezien meer dan 1 op 3 lid is van een sportclub. Dit is een hoger aantal dan de jeugdbeweging en het deeltijds kunstonderwijs (muziekschool, kunstacademie, drama, toneel, etc.), die ook belangrijke verenigingen of naschoolse activiteiten voor de jeugd in Vlaanderen zijn (Figuur 26).

Figuur 25: Top 5 verenigingen waar bevolking in Vlaanderen (18-75 jaar) actief lid van is



Bron: Sportatlas [9], Statistiek Vlaanderen, 2018 [41], waarbij aantal sporters in sportverenigingen is overschreven door data Sport Vlaanderen

Figuur 26: Belangrijke verenigingen of naschoolse activiteiten van de jeugd in Vlaanderen



Bron: Sportatlas [9], VRT [43], Onderwijs Vlaanderen [44], Deloitte analyse

Georganiseerd sporten is een belangrijk fundament van de Vlaamse samenleving. Dit wordt bevestigd door een studie van de KU Leuven die peilt naar de sociale integratie in sportclubs (Bron: KU Leuven [45]). De studie onderstreept het belang van georganiseerd sporten op de sociale cohesie:

- 85% van de sporters heeft nieuwe vrienden leren kennen door deel te nemen aan activiteiten van de sportclub
- Meer dan 50% van de sporters geeft aan dat leden van de sportclub hulp aanbieden voor privé zaken
- Meer dan 50% blijft minstens één keer per week na het sporten praten met andere leden van de sportclub, wat in schril contrast staat met het Europese gemiddelde, waar slechts 36% van de sporters dit doet op weekbasis

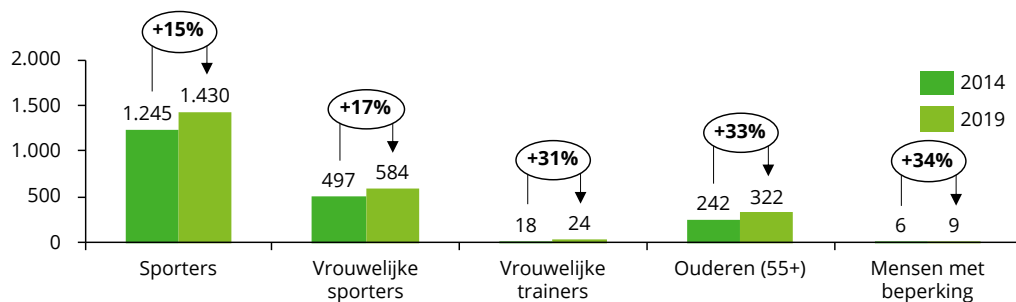
Dit toont aan dat georganiseerd sporten een sterk middel is om sociaal welzijn te verbeteren in Vlaanderen. Bovendien is de sociale cohesie in Vlaamse sportclubs hoog vergeleken met het Europees gemiddelde.

“ Participatie in Vlaamse sportclubs stijgt, maar zijn nog geen spiegel van de samenleving ”

Naast een participatie op bevolkingsniveau, is het ook van belang dat sportclubs een weerspiegeling zijn van de maatschappij en bijdragen tot sociale integratie. Om deze sociale integratie te verwezenlijken is het belangrijk dat alle doelgroepen in de maatschappij, zoals vrouwen, jeugd, ouderen, mensen met een beperking, kansengroepen en mensen met een migratieachtergrond ook aanwezig zijn in sportclubs (Bron: KU Leuven [46]).

Voor elk van deze groepen merken we de laatste jaren dat de participatiegraad bij doelgroepen sterker gestegen is dan de stijging van het aantal sporters in Vlaanderen (Figuur 27). Dit toont dus een inhaalbeweging van deze doelgroepen bij Vlaamse sportclubs.

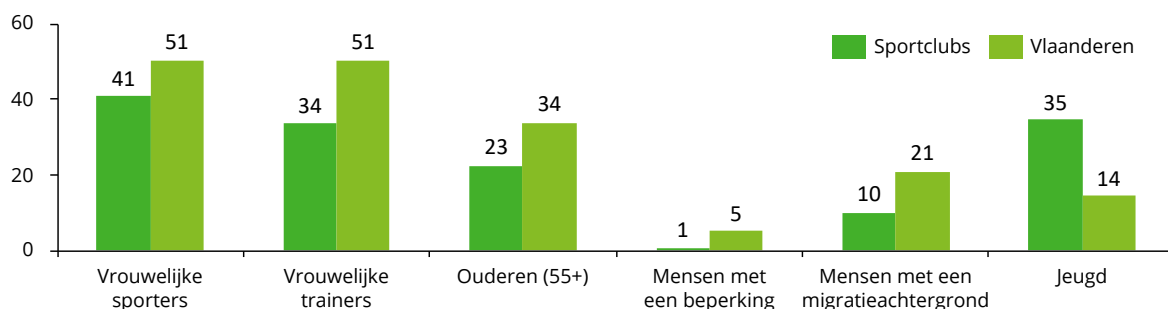
Figuur 27: Evolutie participatie doelgroepen in sportclubs 2014-2019
Absoluut, per duizend



Bron: Sport Vlaanderen [9], StatBel [47], Provincies.incijfers.be [48]

Ondanks deze inhaalbeweging blijven de meeste van deze doelgroepen nog onvoldoende vertegenwoordigd binnen de verschillende sportclubs. Figuur 28 illustreert de participatie van doelgroepen in sportclubs met het aandeel van de doelgroep in Vlaanderen. De figuur toont dat 51% van de inwoners in Vlaanderen vrouwen zijn, maar dat slechts 41% van de sporters zijn vrouwen. Een uitzondering t.o.v. deze vaststelling is de participatiegraad van de jeugd. Zo is 35% van de sporters tussen 5 en 17 jaar, terwijl die doelgroep slechts 14% van de totale bevolking omvat. Dit benadrukt het belang van jeugd in het georganiseerd sporten.

Figuur 28: Participatie doelgroepen in sportclubs vergeleken met aandeel doelgroep in Vlaanderen
%



Bron: Sport Vlaanderen [9], StatBel [47], Provincies.incijfers.be [48], analyse Deloitte o.b.v. studieresultaten BMS44 [45]

2. Impact van georganiseerd sporten op gezondheid

De vorige sectie lichtte uitgebreid de huidige gezondheidstoestand in Vlaanderen toe, zowel met betrekking op het fysieke, mentale als sociale welzijn. Hierin werd duidelijk dat de prevalentie van chronische aandoeningen toeneemt en dat dit nefast is voor het fysieke en mentale welzijn, en dus ook voor de kosten in de gezondheidszorg. Het is zowel een Vlaamse als federale beleidsambitie om deze problematiek aan te pakken d.m.v. een doorgedreven inzet op preventie. Qua sociaal welzijn belichtten we de sociale interactie en participatie in (sport) verenigingen in Vlaanderen, waaruit bleek dat georganiseerd sporten een belangrijke motor is voor het sociaal welzijn. Ook qua sociaal welzijn is er nog ruimte voor verbetering door een bredere participatie te verwezenlijken.

Gezondheid, i.e. fysiek, mentaal en sociaal welzijn, wordt beïnvloed door verschillende factoren. Deze factoren kunnen onderverdeeld worden in volgende 3 categorieën, opgenomen in Tabel 3.

Tabel 3: Voorbeelden risicofactoren gezondheid

Categorie	Voorbeeld
Aanpasbare omgevingsfactoren	Onvoldoende fysieke activiteit, gebruik tabak en alcohol, ongezond dieet
Niet-aanpasbare omgevingsfactoren	Leeftijd, geslacht, genetische aanleg, ...
Sociaaleconomische en fysieke omgevingsfactoren	Opleidingsgraad, inkomen, armoede, luchtvervuiling, ...

Bron: WHO [49], Gezondheidsagentschap Canada [50]

Bovenstaande tabel toont dat risicofactoren voor de gezondheid slechts gedeeltelijk kunnen worden toegewezen aan 'aanpasbare omgevingsfactoren' zoals voldoende bewegen, gematigd gebruik van alcohol en tabak en gezonde voeding. Het is echter wel de categorie waarop we de meeste invloed kunnen uitoefenen. Zo toont een studie van het WHO aan dat de aanpasbare omgevingsfactoren de belangrijkste oorzaak zijn van chronische aandoeningen (Bron: WHO [51], Sciensano [27]). Ook in België zijn de belangrijkste risicofactoren onvoldoende fysieke activiteit, het gebruik van tabak, dieet-gerelateerde risico's en overmatig alcoholgebruik (Bron: OECD [52]).

Gegeven de context van deze studie belichten we de factor 'onvoldoende fysieke activiteit' als risicofactor voor gezondheid in Vlaanderen. Hierbij focussen we op vier zaken.

- Het belang van voldoende beweging en hoe dit een positieve impact kan hebben op het fysieke en mentale welzijn
- Waarom georganiseerd sporten een impactvolle manier is om op structurele basis voldoende te bewegen
- De positieve impact van georganiseerd sporten op het sociaal welzijn
- Hoe al deze positieve effecten zich vertalen in positieve effecten voor mens en maatschappij (Social Return On Investment)

2.1 Relatie tussen fysieke activiteit en het fysiek en mentaal welzijn

“63% van de Vlaamse inwoners voldoet niet aan de minimale vereisten voor fysieke activiteit in de vrije tijd”

Fysieke activiteit wordt gedefinieerd als elke lichamelijke spierbeweging die energie verbruikt (Bron: WHO [53]). Dit omvat zowel bewegen tijdens het sporten, bewegen om zich te verplaatsen, of bewegen tijdens het werk.

Voldoende bewegen heeft positieve effecten op gezondheid. Om deze positieve effecten te realiseren, heeft het WHO richtlijnen opgesteld voor het minimaal vereiste niveau van fysieke activiteit voor alle leeftijdsgroepen (Tabel 4).

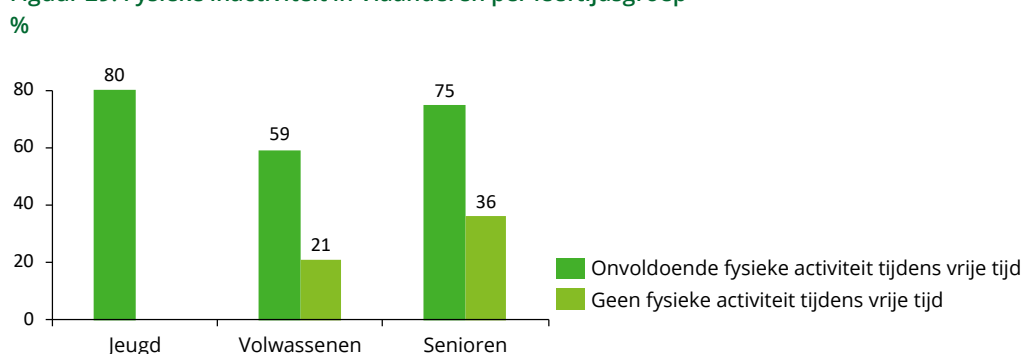
Tabel 4: Minimale wekelijkse richtlijnen fysieke activiteit Wereldgezondheidsorganisatie per leeftijdsgroep

Leeftijdscategorie	Richtlijn	Verduidelijkingen
Jeugd	Minimaal 60 minuten matig tot hoog-intensieve fysieke activiteit	Matig-intensief betekent: • Een lichte stijging van de diepte en frequentie van de ademhaling • Een gesprek voeren blijft vlot mogelijk
Volwassenen en senioren	Minimaal 150 minuten matig-intensieve fysieke activiteit Idealiter dagelijkse fysieke activiteit, maar minstens 5 keer per week	• Hartfrequentie tussen 55-69% van het leeftijdsspecifieke maximum
	of	Hoog-intensief betekent: • Een gesprek voeren is moeilijk • Zweeten • Hartfrequentie boven de 75% van het leeftijdsspecifieke maximum
	Minimaal 75 minuten hoog-intensieve fysieke activiteit Idealiter dagelijkse fysieke activiteit, maar minstens 3 keer per week	
	of	
	Combinatie van bovenstaande richtlijnen	

Bron: WHO 2010 [53], Vlaams Instituut Gezond Leven [54]

De Gezondheidsenquête van Sciensano van 2018 peilt onder meer naar het niveau van fysieke activiteit in Vlaanderen. Zo blijkt dat 63% van de inwoners te weinig beweegt in hun vrije tijd en dat 1 op 4 inwoners bovendien nooit matig-intensief beweegt. Figuur 29 toont een opsplitsing van dit algemeen cijfer per leeftijdsgroep. Hieruit volgt dat jeugd en senioren vaker inactief zijn dan volwassenen. We moeten wel benadrukken dat de richtlijnen voor de jeugd anders zijn dan die voor volwassenen en senioren.

De resultaten voor de jeugd dienen met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden, wanneer een vergelijking gemaakt wil worden met volwassenen en senioren. De resultaten voor de jeugd zijn op basis van een studie door het WHO (Bron: WHO [42]). Desalniettemin blijft de conclusie dat de Vlaamse bevolking te inactief is over alle leeftijdsgroepen heen.

Figuur 29: Fysieke inactiviteit in Vlaanderen per leeftijdsgroep

Bron: Gezondheidsenquête (HIS) 2018 [55]; WHO [42], waarbij de assumptie genomen is dat de resultaten voor 11-jarigen ook gelden voor jeugd tussen 5 en 11 jaar

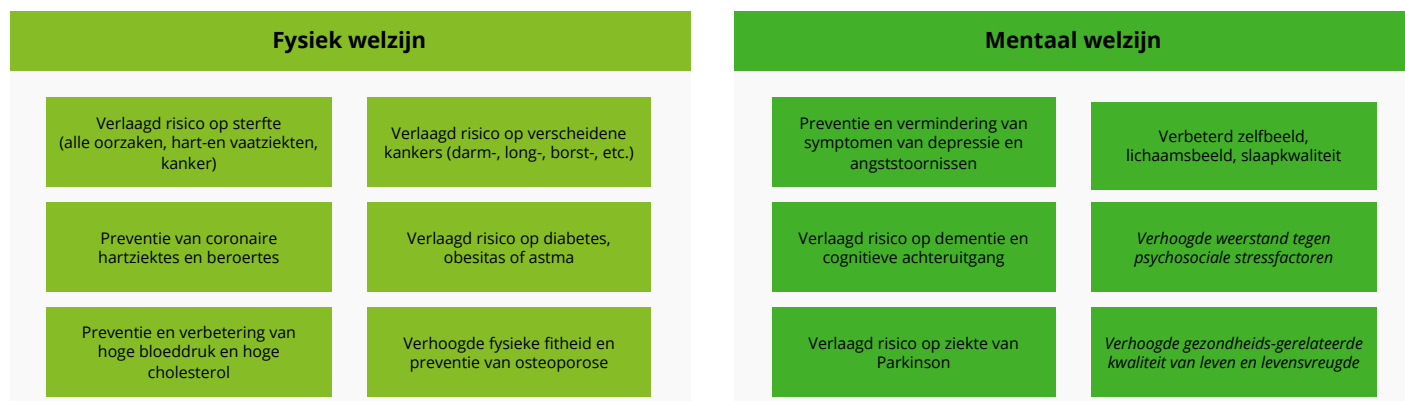
We kunnen dus wel stellen dat bijna twee derde van de inwoners in Vlaanderen te weinig fysieke activiteit heeft ingebouwd in de vrije tijd en bijgevolg een hoger risico loopt op een chronische aandoening. Indien we voor volwassenen en senioren ook activiteit van, naar en tijdens het werk in beschouwing nemen, krijgen we een genuanceerder beeld. Toch bekomen we nog steeds dat meer dan een derde van de Vlamingen onvoldoende beweegt (Bron: Sciensano [55]).

“De positieve impact van fysieke activiteit op fysiek en mentaal welzijn vertaalt zich rechtstreeks naar gezonder en langer leven”

In de wetenschappelijke literatuur is er uitgebreid onderzoek gevoerd naar de effecten van het behalen van de vereiste minimale fysieke activiteit, zoals vooropgesteld door de WHO. Figuur 30 geeft een niet-exhaustief overzicht van verschillende effecten op fysiek en mentaal welzijn.

Figuur 30: Positieve effecten van fysieke activiteit op fysiek en mentaal welzijn

Legende: Zeer sterke relatie in normaal lettertype; Sterke relatie in cursief

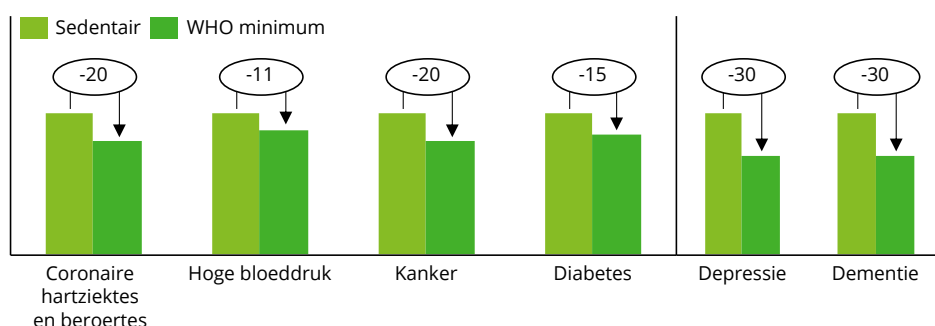


Bron: Sports Club for Health [56], Pedisic 2011 [57]

Voldoende fysieke activiteit doet, naast het verbeteren van de conditie en de ontwikkeling van spiermassa (fysieke fitheid), ook het risico op chronische aandoeningen (fysiek en mentaal) afnemen en doet mensen dus gezonder leven (Bron: UGent [58]). Een kanttekening die moet gemaakt worden is dat een toename in fysieke activiteit kan leiden tot meer blessures en sport-gerelateerde letsels. Dit effect weegt echter niet op tegen de voordelen van meer fysieke activiteit op de algemene gezondheid van het individu.

Figuur 31: Reductie risico op chronische aandoeningen door een minimum aan fysieke activiteit

%

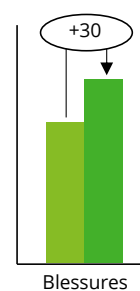


Bron: Davies et al. [59], McPherson et al. [60], Lee et al. [61], Huai et al. [62], Brown et al. [63], Ecorys [64], Sanchez et al. [65], Tuomilehto et al. [66], Gallegos et al. [67], Pons-Villanueva et al. [68]

Verschiedene wetenschappelijke studies onderbouwen dit door de impact van minimale fysieke activiteit op chronische aandoeningen te kwantificeren (Figuur 31). De resultaten van deze studies tonen duidelijk aan dat het behalen van een minimum aan fysieke activiteit een bepaalde risicovermindering met zich meebrengt van een hoog aantal aandoeningen. Gedetailleerdere resultaten van deze studies zijn toegevoegd in bijlage.

Figuur 32: Risicoverhoging sport-blessures door meer fysieke activiteit

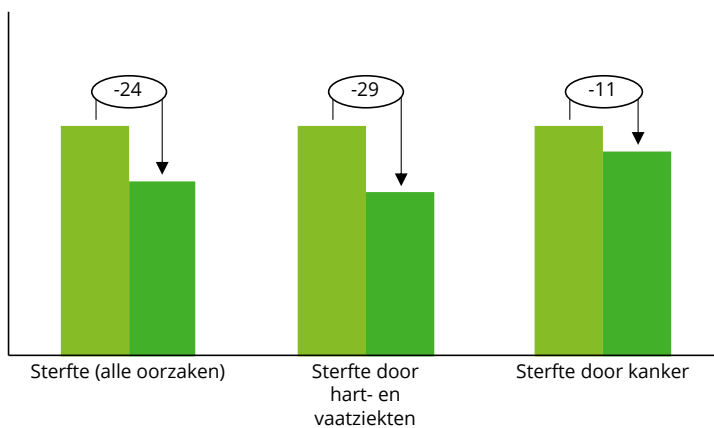
%



Hieruit kunnen we concluderen dat het uitoefenen van een minimum aan fysieke activiteit een netto positieve impact heeft op het gezond leven, gezien reducties op het voorkomen van chronische aandoeningen tot 30% zijn waargenomen.

In tweede instantie doet fysieke activiteit mensen ook langer leven. Het zorgt immers voor een verlaagd risico op sterfte (ongeacht de oorzaak) en heeft in het bijzonder een gunstige impact op het verlagen op de sterfte door hart- en vaatziekten en sterfte door kanker (Figuur 33). Deze twee laatste categorieën zijn verantwoordelijk voor meer dan 55% van alle sterfgevallen in Vlaanderen.

Figuur 33: Reductie van het risico op (vroegtijdige) sterfte door een minimum aan fysieke activiteit
%



Bron: Mok et al., University of Cambridge [69], waarbij details zijn opgenomen in bijlage.

2.2 Georganiseerd sporten is een structurele oplossing voor het bereiken van voldoende fysieke activiteit

“ Het bereiken van minimale fysieke activiteit kan op verschillende manieren ”

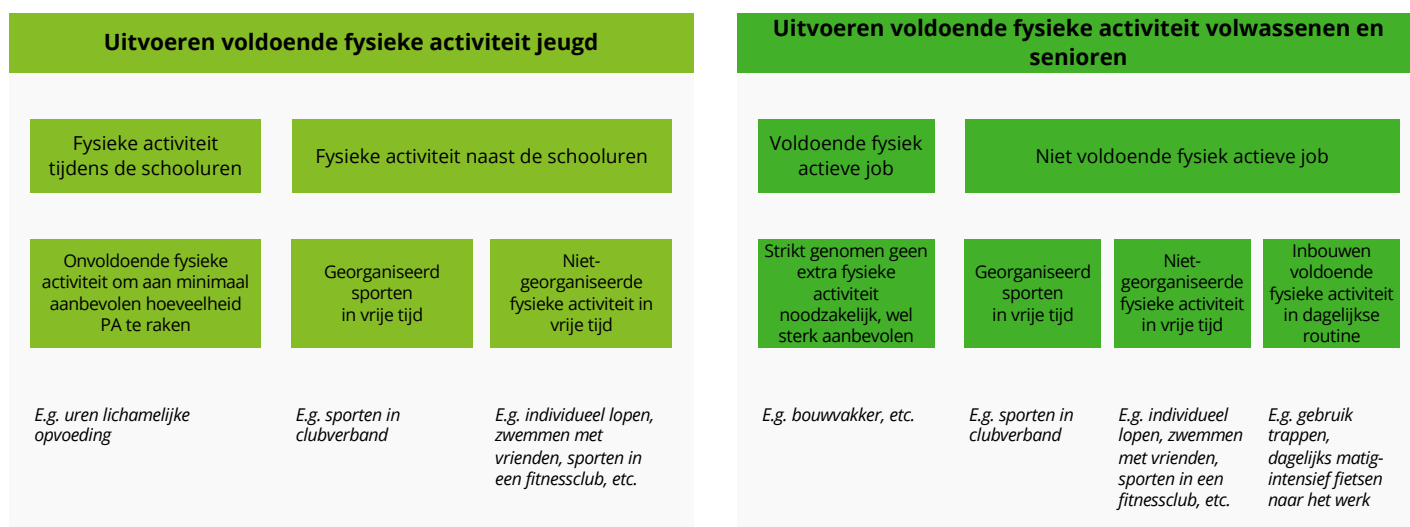
Zoals geïllustreerd in hoofdstuk 2.1, heeft fysieke activiteit een netto positieve impact op fysiek en mentaal welzijn. Het behalen van voldoende fysieke activiteit, i.e. het behalen van de minimale aanbevelingen door de WHO, kan uiteraard op verschillende manieren gebeuren. Figuur 34 illustreert schematisch de manieren waarop fysieke activiteit kan bereikt worden, zowel voor jeugd als voor volwassenen en senioren.

Men kan beargumenteren dat de drie leeftijdsgroepen (jeugd, volwassenen, senioren) geen fysieke activiteit meer hoeven uit te voeren in hun vrije tijd, omdat ze voldoende bewegen doorheen de dag. Onderstaande bevindingen suggereren het tegendeel:

- Bij de jeugd is de fysieke activiteit op school onvoldoende om aan de minimaal aanbevolen hoeveelheid fysieke activiteit te komen (Bron: UGent, KU Leuven, ULG, ISP WIV [70]).
- 90% van de volwassen Vlamingen oefent nagenoeg geen tot matige inspanningen uit tijdens hun job (Bron: Sciensano [55])
- Senioren hebben in de meeste gevallen geen job meer, waardoor ze per definitie geen voldoende fysiek actieve job hebben

Om toch voldoende actief te zijn tijdens de week, moeten mensen typisch fysieke activiteit op een andere manier uitvoeren. Georganiseerd sporten in de vrije tijd is hiervoor één van de voornaamste manieren (Figuur 34).

Figuur 34: Overzicht manieren waarop fysieke activiteit kan beoefend worden



Bron: Deloitte analyse

Georganiseerd sporten op jonge leeftijd voorspelt meer fysieke activiteit op latere leeftijd

In de wetenschappelijke literatuur is de relatie tussen georganiseerd sporten en fysieke activiteit reeds uitvoerig bestudeerd. Zo illustreert een studie van Kokko et al. dat de jeugd in Vlaanderen die georganiseerd sporten twee tot vijf maal meer kans hebben om de minimale richtlijnen voor fysieke activiteit te behalen (Bron: Kokko et al. [71]). De kans stijgt naarmate jongeren ouder worden, i.e. jongeren van 16 jaar die aan georganiseerd sporten doen, hebben een grotere kans op voldoende fysieke activiteit dan jongeren van 11 jaar. Dit is deels te verklaren door het feit dat jongeren vaker afhaken naarmate ze ouder worden (Bron: Telama et al. [72]).

Meer nog, verscheidene wetenschappelijke studies hebben ook aangetoond dat georganiseerd sporten een veelbelovende voorspeller is voor voldoende fysieke activiteit op latere leeftijd (Bron: Telama et al. [73], Kjonnsken et al. [74]). Dit wil zeggen dat door het beoefenen van georganiseerd sporten op jonge leeftijd, mensen meer geneigd zijn om ook op latere leeftijd voldoende fysiek actief te zijn.

Georganiseerd sporten biedt additionele voordelen t.o.v. louter fysieke activiteit

Naast de positieve gezondheidseffecten biedt georganiseerd sporten ook andere voordelen, o.a. op vlak van begeleiding, stimuli om frequent te sporten, en structuur. Een niet-exhaustief overzicht van additionele voordelen en eventuele nadelen t.o.v. niet-georganiseerd sporten is opgenomen in Tabel 5.

Tabel 5: Additionele voor- en nadelen van georganiseerd sporten t.o.v. louter fysieke activiteit

Voordelen	Nadelen
- Biedt een kader en structuur - Verhoogt kans op repetitief sporten - Verhoogt motivatie voor sportparticipatie - Voorziet (professionele) begeleiding, o.a. ter preventie van blessures - De sportclub is een gecontroleerde omgeving waarin het individu begeleid wordt	- Vereist betaling lidgeld - Verhoogt mogelijk de drempel door verplaatsing en geassocieerde kosten - Vereist vrijetijdallocatie aan sporten - Voorziet minder flexibiliteit om sporten in te plannen

Bron: Deloitte analyse

Georganiseerd sporten biedt een kader en structuur wat resulteert in een hogere kans om op regelmatige basis te sporten. Het georganiseerd sporten in clubverband zorgt voor intrinsieke motivatie van het individu doordat het een engagement aan is gegaan t.o.v. de andere sporters en de club. Daarnaast worden sportclubs steeds professioneler, zowel op vlak van organisatie als begeleiding (cf. Introductie). Hierdoor kan de sporter in vele gevallen rekenen op (professionele) begeleiding wat o.a. de preventie op blessures bevordert (*Bron: British Journal of Sports Medicine* [75])

Georganiseerd sporten heeft ook enkele nadelen t.o.v. niet-georganiseerd sporten. Om deel uit te maken van een sportclub is in vele gevallen het betalen van lidgeld noodzakelijk om o.a. de werking van sportclub te garanderen. Het onder controle houden van dit lidgeld voor bepaalde doelgroepen is van groot belang. Laagdrempelig sporten staat immers ook hoog op de agenda van het Vlaams sportbeleid (*Bron: Beleidsnota Sport 2019-2024* [3]).

2.3 Impact van georganiseerd sporten op sociaal welzijn

Georganiseerd sporten heeft, in tegenstelling tot louter fysieke activiteit, een brede impact op sociaal welzijn

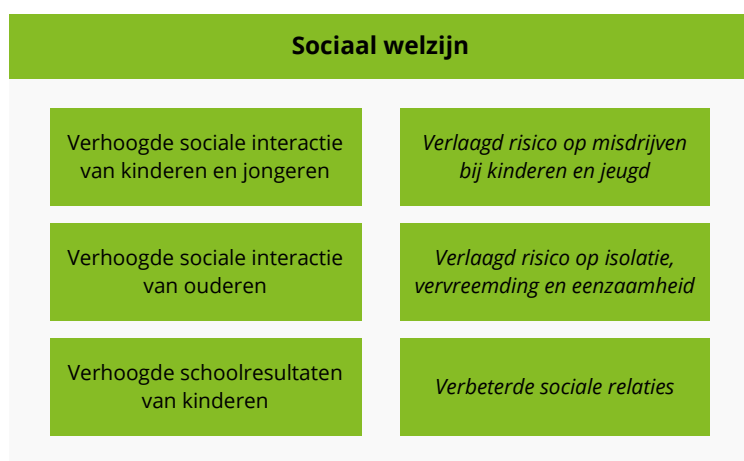
De impact van georganiseerd sporten op sociaal welzijn is, in tegenstelling tot de impact op fysiek en mentaal welzijn, moeilijker te kwantificeren. Er zijn twee factoren die het bepalen van de impact van georganiseerd sporten op sociaal welzijn, i.e. het succesvol leggen van sociale interacties, bemoeilijken:

- Het subjectieve karakter van sociaal welzijn zorgt er voor dat er in de wetenschappelijke literatuur geen consensus is over de methode om het sociale welzijn van mensen te bestuderen (Bron: KU Leuven [76]).
- De sterke wederzijdse correlatie tussen sociaal en mentaal welzijn zorgt voor een complexe interactie, die het meten van het sociaal welzijn apart bemoeilijkt (Bron: Federaal Planbureau [77]).

Desalniettemin is er wel bredere ondersteuning in de wetenschappelijke literatuur dat georganiseerd sporten een grotere impact heeft op sociaal welzijn, dan louter het uitvoeren van fysieke activiteit (Bron: Sheffield University [78]). Figuur 35 geeft een niet-exhaustief overzicht van verschillende effecten van georganiseerd sporten op het sociaal welzijn.

Figuur 35: Positieve effecten van georganiseerd sporten op sociaal welzijn

Legende: Sterke relatie in normaal lettertype; Indicaties voor positief effect in cursief



Bron: Sports Club for Health [56], Pedisic 2011 [57]

De positieve impact van georganiseerd sporten op het sociaal welzijn zorgt voor een verhoging van het sociaal kapitaal, i.e. de vaardigheden om sociale interactie aan te gaan, bij alle leeftijdsgroepen. Verder is er sterke evidentie dat het beoefenen van fysieke activiteit, of bij uitbreiding georganiseerd sporten, een positieve impact heeft op de schoolresultaten van kinderen en jongeren. Daarnaast zijn er ook indicaties dat georganiseerd sporten gepaard gaat met een verlaagde kans op criminaliteit, sociale isolatie, eenzaamheid en een verhoogde kans op betere sociale relaties.

Gegeven het subjectieve karakter en de moeilijkheid om sociaal welzijn te kwantificeren, opteren we in deze studie er voor om de impact van georganiseerd sporten op het sociaal welzijn en de bredere maatschappij aan te tonen aan de hand van drie case studies. Via kwalitatieve interviews peilden we naar de sociale en maatschappelijke impact van drie sportclubs: Molenbeek Rebels, OKRA-sport+ Trefpunt Wingene, Beerschot Vrienden Atletiekclub. Deze zijn verder in detail beschreven in hoofdstuk 2.6. In dit hoofdstuk geven we de essentie ervan weer.

Zoals aangegeven in Figuur 25 stijgt de participatie van verschillende doelgroepen in de sportclubs. Dit is een positieve trend waarbij sportclubs er zouden in moeten slagen om spiegel van de samenleving te vormen. Uit de case studies komen er een aantal elementen naar voren die de participatie van verschillende doelgroepen, zoals jeugd, ouderen, G-sporters, kansengroepen of mensen met een migratieachtergrond verder kunnen bevorderen:

- Door de financiële drempels te verlagen voor minder bemiddelde sporters
- Door een voldoende ruim aanbod te voorzien voor elke leeftijd en op elk niveau. Zo kunnen sportclubs inzetten op competitief sporten, maar ook op recreatief sporten, al dan niet met een verschillend aanbod qua activiteiten of sporten.

- Door in te zetten op extra in op sociale participatie via een specifieke sportieve begeleiding op maat van de doelgroep en het nauw betrekken van de ouders van de jonge sporters.
- Door samen te werken met lokale partners, zoals scholen, instellingen, of andere.

Daarnaast leren we uit de case studies dat participatie in georganiseerde sport kan zorgen voor een verbeterde sociale cohesie, sociale integratie en maatschappelijke aanvaarding van de sporters. Zo zijn sociale contacten, het kweken van groepsgevoel, het maken van plezier en het respecteren van elkaar zeer belangrijk. Zowel voor jong als oud zijn dat de voornaamste redenen om aan georganiseerd sporten te doen. Ze zorgen voor een verhoogd zelfbeeld, een samenhangigheidsgevoel en het gevoel van aanvaarding, wat positieve gevolgen heeft voor het mentaal en sociaal welzijn.

Verschillende sportclubs zorgen ook voor een nog bredere maatschappelijke impact. Ze moedigen hun leden aan om extra-sportieve activiteiten op te nemen zoals het organiseren van evenementen en opleidingen, de leiding nemen in het (jeugd)bestuur of vrijwilligerswerk te doen buiten de club. Deze activiteiten hebben naast het verhogen van de sociale cohesie binnen de sportclub, ook een bredere impact op het individu en de maatschappij.

2.4 Impact van georganiseerd sporten op de gezondheidskost en SROI in Vlaanderen

“*Het behalen van de minimale vereisten voor fysieke activiteit heeft een netto positieve impact op de geassocieerde gezondheidskosten in Vlaanderen*”

De gezondheidskosten van chronische aandoeningen bedragen in België minimaal 40% van de totale gezondheidskosten, i.e. jaarlijks zo'n 17 miljard euro (c.f. hoofdstuk Gezondheid in Vlaanderen). De vertaling naar Vlaanderen suggereert dat de gezondheidskosten van chronische aandoeningen jaarlijks zo'n 9 miljard bedragen. Daarenboven zijn de uitgaven aan geneeskundige verzorging voor individuen met een chronische aandoening zo'n zeven maal hoger dan uitgaven voor mensen zonder chronische aandoening. Hieruit volgt dat een reductie van 100.000 mensen met een chronische aandoening kan resulteren in een besparing van ruim 500 miljoen euro aan gezondheidskosten.

In hoofdstuk 2.1 toonden we aan dat er een sterke correlatie is tussen voldoende fysieke activiteit en het voorkomen van chronische aandoeningen: reducties van chronische aandoeningen tot 30% werden waargenomen. Op basis van bovenstaande kunnen we stellen dat een toename van het aantal actieve inwoners in Vlaanderen op termijn een netto positieve impact op de gezondheidskost zal geven.

“*De Social Return on Investment (SROI) van georganiseerd sporten in Vlaanderen ligt tussen 1,8 en 2,5*”

Deze studie toont aan dat georganiseerd sporten positieve effecten heeft op vlak van gezondheid en op de bredere maatschappij. De vraag die zich opdringt, is hoe groot deze positieve effecten zijn en of deze opwegen tegen de uitgaven en investeringen die hiervoor gemaakt worden. De Social Return on Investment (SROI) is een meetinstrument om deze afweging te kwantificeren (*Bron: Kenniscentrum Sport Nederland [79]*).

De SROI wordt gedefinieerd als de ratio van de opbrengsten van georganiseerd sporten en de kosten of investeringen in de georganiseerde sport. Met andere woorden, het geeft een beeld hoeveel elke euro die uitgegeven of geïnvesteerd wordt in georganiseerd sporten opbrengt aan gezondheid en andere maatschappelijke opbrengsten. SROI moet met voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Het geeft immers geen weergave van de te verwachten opbrengsten van een investering of van de correlatie tussen publieke of private investeringen en opbrengsten (*Bron: Kenniscentrum Sport Nederland [79], Sheffield University England [59]*).

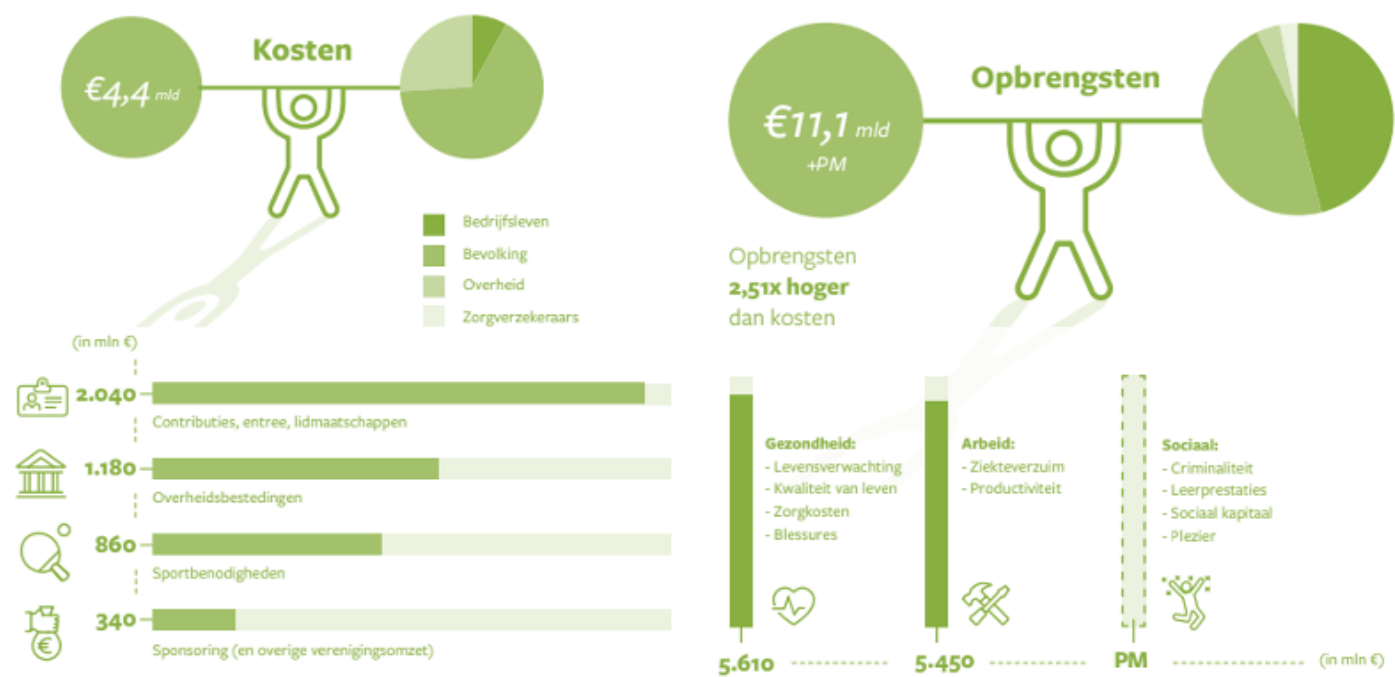
Het doel van deze studie is een indicatie te geven van de SROI in Vlaanderen op basis van een benchmark analyse van analoge studies in de buurlanden. We bespreken kort de gevolgde methodologie, de resultaten en maken dan de vertaalslag naar het georganiseerd sporten in Vlaanderen.

Studies in Nederland en Engeland hebben reeds de 'Social Return on Investment' (SROI) van fysieke activiteit en sport bepaald. Hoewel de scope en de gehanteerde methodologie niet helemaal dezelfde zijn, kunnen we deze wel veralgemenen:

1. Bepalen van belangrijke stakeholders van het sporten en hun uitgaven en investeringen
2. Definieren van gevolgen waar fysieke activiteit en sport een invloed op hebben
3. Meten en kwantificeren van impact van fysieke activiteit en sport op gedefinieerde gevolgen
4. Berekening van SROI door uitgaven en investeringen af te wegen tegenover gekwantificeerde opbrengsten

Op basis van deze methodologie schat men in Nederland dat de gezondheid en andere maatschappelijke opbrengsten ca. 2,51 keer hoger ligt dan de investeringen, m.a.w. een SROI van 2,51.

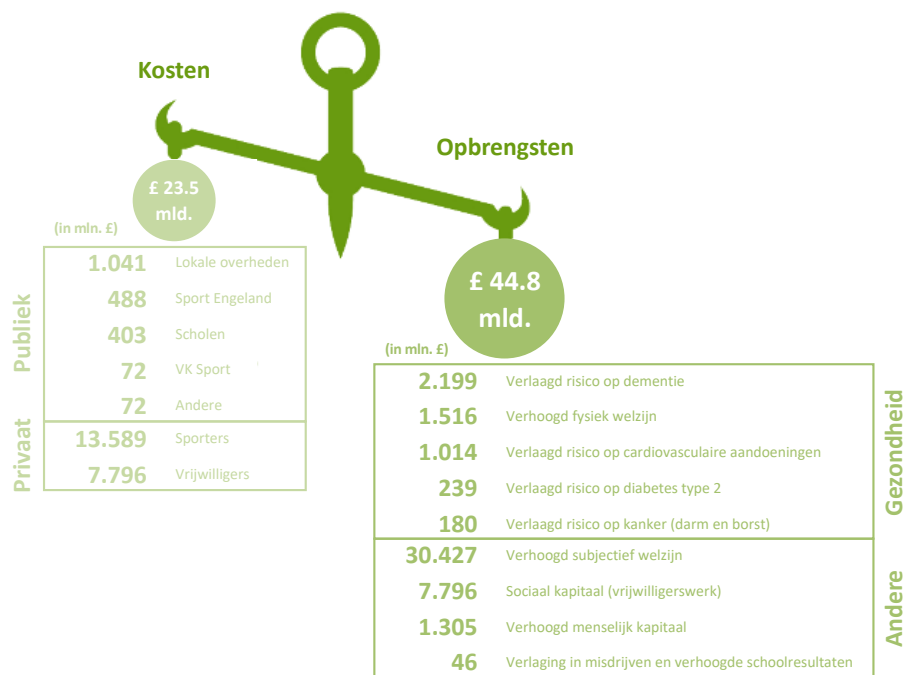
Figuur 36: De SROI van sport en bewegen in Nederland



Bron: Kenniscentrum Sport Nederland [79]

In Engeland schat men dat de gezondheid en andere maatschappelijke opbrengsten ca. 1,84 tot 1,98 hoger liggen dan de investeringen, m.a.w. een SROI Van 1,84 tot 1,98.

Figuur 37: De SROI in Engeland



Bron: Sheffield Hallam University, 2016 [59]

Ondanks dat beide studie verschillen in definitie van stakeholders en berekening van opbrengsten, is de grootste geïdentificeerde opbrengstenpost bij beide studies wel dezelfde. In de Nederlandse studie is dit de verhoogde 'Kwaliteit van leven' (ca. 42%) en in Engeland het verhoogd 'Subjectief welzijn' (ca. 68%). Beide zijn een inschatting van de gepercipieerde waarde van welzijn bij afwezigheid van leed van (chronische) aandoeningen. Het kleeft dus een waarde op het verhoogde welzijn in de samenleving, als gevolg van fysieke activiteit of sporten. Beide studies erkennen wel dat de gepercipieerde waarde van welzijn, en dus de impact ervan op de berekening van de SROI, niet precies te berekenen valt. Hier is een verschil van factor 2 tot 5 niet uit te sluiten.

Gegeven deze variatie op de SROI, kunnen we aannemen dat de SROI in Vlaanderen eveneens het interval 1,8 tot 2,5 omvat. Met andere woorden, elke € 1 die Vlaanderen vandaag uitgeeft of investeert in fysieke activiteit en sport, zou kunnen resulteren in een gezondheids- en andere maatschappelijke opbrengsten van € 1.8 – € 2.5.

Met ander woorden, het georganiseerd sporten in Vlaanderen heeft een sociale impact van ca. 1,5 tot 2 miljard euro, gezien directe uitgaven aan georganiseerde sport ca. €821 miljoen bedraagt (c.f. Economische impact van georganiseerd sporten). Dit komt neer op een gezondheids- en bredere maatschappelijke impact van ca. €1.000-€1.400 per unieke sporter. Dit omvat o.a. de verlaagde gezondheidskosten voor chronische aandoeningen, de verlaging van het ziekteverzuim, maar ook het verhoogd gepercipieerd welzijn van de sporters en arbeidsproductiviteit.

Conclusie

Op basis van bovenstaande kunnen we stellen dat georganiseerd sporten een belangrijk instrument kan zijn ter bevordering van de fysieke activiteit in Vlaanderen. Zo zorgt het voor een grotere kans om de minimale hoeveelheid van fysieke activiteit te behalen, wat voor volwassenen en senioren 150 minuten matig-intensief bewegen is per week. Voor jeugd is dit gemiddeld minstens 60 minuten matig- tot hoog-intensief bewegen per dag.

We hebben aangetoond dat het behalen van de WHO richtlijnen een positieve impact heeft op de prevalentie van chronische aandoeningen met positieve implicaties voor het fysiek en mentaal welzijn. Georganiseerd sporten voegt een sociale en maatschappelijke dimensie toe aan fysieke activiteit, met positieve gevolgen voor het fysiek, mentaal en sociaal welzijn.

Georganiseerd sporten zorgt op fysiek vlak voor een hogere fysieke fitheid, i.e. sterkere spieren en betere conditie. Het vermindert ook het risico op fysieke chronische aandoeningen (e.g. aandoeningen aan het hart- en vaatstelsel of het voorkomen van kanker), met gevolg dat mensen die voldoende fysiek actief zijn langer vrijgesteld zijn van alle fysieke ongemakken. Echter, door meer frequent te sporten is er wel een bijkomend risico op blessures.

Op mentaal vlak zorgt georganiseerd sporten voor hoger zelfvertrouwen en een verbeterd lichaamsbeeld. Gevoelens van vreugde, plezier, respect en aanvaarding bevorderen ook sterk het mentale welzijn, vooral van de kwetsbaarste groepen in de maatschappij. Reducties tot 30% van het risico op mentale chronische aandoeningen (e.g. depressies, chronische vermoeidheid of dementie) zijn gerapporteerd. Dit heeft ook als gevolg een lagere kans op een negatieve gemoedstoestand door het voorkomen van chronische aandoeningen.

Georganiseerde sport is uniek gepositioneerd om door middel van fysieke activiteit ook een invloed te hebben op het sociaal welzijn en de bredere maatschappij. Zo hebben sportclubs de mogelijkheid om in te zetten op participatie van verschillende doelgroepen (vrouwen, jeugd, ouderen, G-sporters, kansengroepen of mensen met een migratieachtergrond). Deze participatie activeert het gevoel van samenhang en aanvaarding wat de sociale integratie in de maatschappij bevordert. Georganiseerd sporten resulteert ook vaak in een sterk en samenhangend sociaal netwerk, waarbij het groepsgevoel (ook voor individuele sporten), de extra-sportieve activiteiten of ondersteuning op persoonlijk vlak slechts enkele van de voordelen zijn.

Structureel georganiseerd sporten of het uitvoeren van fysieke activiteit heeft ook gevolgen voor de levensduur. Voldoende fysieke activiteit vermindert de sterfte tot 30%.

Naast positieve effecten op gezondheid, brengt georganiseerd sporten ook andere voordelen met zich mee. Zo geeft het de sporter een kader, structuur, (professionele) begeleiding en motivatie om te sporten.

Tot slot gaat met een gezondere Vlaamse bevolking ook lagere gezondheidskosten en andere maatschappelijke kosten gepaard. Zo geven mensen zonder chronische aandoeningen ca. zeven maal minder uit aan geneeskundige verzorging. Een reductie van 100.000 mensen met een chronische aandoening kan resulteren in een besparing van ruim 500 miljoen euro. Echter, de impact op gezondheid en maatschappij gaat breder dan dat. Zo hebben we aangetoond dat de SROI in Vlaanderen kan liggen tussen 1,8 en 2,5, wat betekent dat de sociale impact van georganiseerd sporten in Vlaanderen ca. 1,5 tot 2 miljard euro bedraagt. Dit komt neer op een gezondheids- en bredere maatschappelijke impact van ca. €1.000-€1.400 per unieke sporter. Dit omvat o.a. de verlaagde gezondheidskosten voor chronische aandoeningen, de verlaging van het ziekteverzuim, maar ook het verhoogd gepercipieerd welzijn van de sporters en arbeidsproductiviteit.

Om deze positieve effecten op vlak van gezondheid, maatschappelijk welzijn en gezondheidskosten te kunnen realiseren, is het versterken van de georganiseerde sportsector cruciaal. Belangrijke stakeholders in dit verhaal zijn hierin de overheid en de bedrijven, die elk op hun manier kan bijdragen aan het positieve verhaal van de georganiseerde sport.

2.6 Illustratie van de impact van georganiseerd sporten op sociaal welzijn en maatschappij

Drie case studies illustreren de impact georganiseerd sporten op sociaal welzijn en maatschappij

Gegeven het subjectieve karakter en de moeilijkheid om sociaal welzijn te kwantificeren, opteren we in deze studie er voor om de impact van georganiseerd sporten op het sociaal welzijn en de bredere maatschappij aan te tonen aan de hand van drie voorbeelden, of case studies:

- Molenbeek Rebels
- OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene
- Beerschot Vrienden Atletiekclub

Per case study schetsen we de visie en missie, hun impact op de maatschappij & het sociaal welzijn van de sporters en hun best practices. Best practices zijn werkmethode's die efficiënter het beoogde doel trachten te bereiken om zo andere sportclubs te ondersteunen, die bewuster willen omgaan met hun rol in de maatschappij of sterker willen inzetten op het sociaal welzijn van hun sporters.

Molenbeek Rebels



Clubnaam	Molenbeek Rebels
Regio	Brussels-Hoofdstedelijk-Gewest
Sportfederatie	Basketbal Vlaanderen en Sporta
Aangeboden sporten	Basketbal
Doelgroep(en)	Meisjes/vrouwen, meisjes/vrouwen in maatschappelijk kwetsbare situaties
Oprichtingsjaar	2007
Aantal leden	200 leden

Visie en missie

Molenbeek Rebels richt zich op meisjes met een maatschappelijke kwetsbare achtergrond. Zo leeft 80% van de meisjes in een kwetsbare situatie en heeft 90% van hen een migratieachtergrond.

Molenbeek Rebels stelt de persoonlijke ontwikkeling en het empowerment van de meisjes voorop. Elk meisje krijgt de kans om in te stappen in een traject op maat met doelstellingen rond talentontwikkeling (sportief én psychosociaal), engagement binnen de sportclub (bestuurlijk of ondersteunend) of rond extra sociaal-educatieve engagementen buiten de club.

Maatschappelijke en sociale impact

De vrijwillige coaches zijn de belangrijkste spilfiguren in de ontwikkeling van de meisjes. Zij bekleden een duale rol: een rol als coach en een rol als vertrouwenspersoon.

- **Rol van coach:** De coaches staan in voor de ontwikkeling op sportief en lichamelijk vlak. De club maakt gebruik van 'peer teaching'. De coaches leren technieken aan de speelsters, die dan verder van elkaar leren. Dit zorgt niet alleen voor leren op een speelse manier, maar het draagt ook bij tot de sociale integratie van de meisjes in de groep. Daarnaast kunnen de jongeren ook officiële opleidingen volgen tot coach, wanneer ze iets ouder zijn.
- **Rol van vertrouwenspersoon:** Samen met de jeugdcoördinator, die de persoonlijke trajecten van de meisjes opvolgt, identificeert de coach unieke talenten en vaardigheden bij de meisjes. Op deze manier realiseert de club de verdere ontwikkeling en zelfontplooiing van hun leden. De club volgt ook de schoolresultaten, thuissituatie en de mentale gemoedstoestand op van de meisjes.

Van jongs af aan wordt voorgesteld om zich te engageren of een verantwoordelijkheid in de club op te nemen, onder begeleiding van ervaren clubleden. Dit kan gaan van scheidsrechter te zijn tijdens wedstrijden, het openhouden van de cafetaria, het organiseren van evenementen en kampen, tot het opnemen van een actieve rol in het jeugdbestuur. De meisjes ervaren dit positief daar hun bijdrage en mening gerespecteerd wordt door de clubleden. Dit leidt tot een versterking van de sociale cohesie, i.e. de samenhang van de club, en het positieve gevoel van een zinvolle bijdrage leven aan de club of maatschappij.

De leden van de Molenbeek Rebels dragen ook bij tot de bredere maatschappij door extra sociale engagementen op te nemen buiten de club. Zo helpt het bestuur om bijvoorbeeld opleidingen te volgen, sport-of jeugd stages en -kampen te begeleiden of zich in te zetten voor een vrijwilligerstak elders in Brussel.

Om al deze doelstellingen te verwezenlijken is duidelijke en transparante communicatie noodzakelijk tussen de club, de coaches, de leden en hun ouders. Dit gaat van structurele vergaderingen over de persoonlijke trajecten, informele gesprekken met de ouders, huisbezoeken tot overleg met de school. Dit engagement en verbondenheid zijn belangrijke waarden in het DNA van de Molenbeek Rebels

Een grote uitdaging voor Molenbeek Rebels is voldoende structurele financiering. Zo krijgen de coaches een kleine vergoeding, terwijl bestuurders geen vergoeding ontvangen. Daarnaast kruipt er veel tijd in de sociale engagementen van de club en de zoektocht naar bijkomende financiering. De huidige subsidies voor sportclubs zijn bovendien gebaseerd op de sportieve werking van sportclubs en niet de sociale werking. Dit illustreert dat het belang van de sociale fundamenteën van clubs zoals de Molenbeek Rebels momenteel nog onvoldoende wordt erkend.



Bron: Molenbeek Rebels

Best practices

1. Promoten van een actief sociaal leven in de club om de sociale integratie te bevorderen. De hoofdreden voor de meisjes om zich bij de Molenbeek Rebels aan te sluiten is het samenhangsgevoel, het plezier, het gevoel van bijdragen aan iets groter dan jezelf, het ervaren van wederzijds respect, enzovoort. Zo biedt de club veel meer aan dan louter het sportieve.
2. Een beleid op maat in functie van de integratie van doelgroepen. Het is duidelijk dat het opvolgen van persoonlijke trajecten in z'n brede sociale context zijn vruchten afwerpt, vooral bij kwetsbare groepen in de samenleving. Het is de totaalaanpak die deze doelgroepen aanzet tot participatie.
3. Het ontwikkelen en succesvol uitvoeren van een lange termijn strategie. Het bewust kiezen voor de sociale integratie van kwetsbare groepen door middel van een 360-graden aanpak is een eerste stap. Deze strategie succesvol uitvoeren is het grote succes van de Molenbeek Rebels. Het beleven en uitstralen van deze clubwaarden is hierin cruciaal, waarbij het individu bij de Molenbeek Rebels altijd boven het sportieve komt.

OKRA-sport+ Trefpunt Wingene



Clubnaam	OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene
Regio	West-Vlaanderen
Sportfederatie	OKRA-SPORT+
Aangeboden sporten	Allerlei
Doelgroep(en)	Senioren, inclusief 55+
Oprichtingsjaar	1952
Aantal leden	650 leden

Visie en missie

OKRA-Sport+ is een (sport)vereniging voor en door 55-plussers, waarbij het trefpunt Wingene vandaag zo'n 650 leden telt.

OKRA-Sport+ positioneert zich als een vereniging die inzet op actief ouder worden, en het creëren van een sterk sociaal weefsel binnen de sportclub en de bredere samenleving. Daarnaast behartigt OKRA-SPORT+ Wingene ook de belangen van ouderen in de samenleving door het empoweren, informeren en ondersteunen van ouderen.

Maatschappelijke en sociale impact

Gegeven de stijgende levensverwachting van de Vlaamse bevolking wordt het actief doorbrengen van de levensfase na 55 jaar nog belangrijker. OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene vertaalt dit in twee concrete activiteiten:

- Organiseren van (sport)activiteiten op maat van alle leden
- Extra-sportieve activiteiten ter bevordering van de sociale cohesie en integratie

Een belangrijke trend is dat doorheen de jaren de klemtoon steeds meer kwam te liggen op de sportieve vrijetijdsbesteding. OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene biedt op wekelijkse basis (sport)activiteiten aan zoals fietsen, dansen, wandelen, kaarten of crea. De club zet actief in op laagdrempelig bewegen, waarbij altijd rekening gehouden wordt met de zwaktes en beperkingen van alle leden. Zo zijn er verschillende fietsgroepen, elk met een aangepaste snelheid. Volgens de leden is de voornaamste reden om OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene te vervoegen 'het uitoefenen van hun geliefde sport in groep'. Dit illustreert dat het sociale aspect zeer belangrijk is. Meer nog, het sociaal welzijn wordt sterk bevorderd door de samenhangigheid van de leden voor en na het sporten.

Daarnaast engageert OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene zich tot het aanbieden van extra-sportieve activiteiten, zoals het organiseren van lessen over digitale tools, bijscholing, voordrachten of daguitstappen. Dit zorgt eveneens voor de bevordering van de integratie van ouderen in de bredere maatschappij.



Bron: OKRA-Sport+ Trefpunt Wingene

Best practices

1. **Een interessant aanbod dat aansluit bij de wensen van de doelgroep.** Het aanbieden van een breed en duidelijk aanbod voor een breed publiek. Het is daarbij belangrijk om te luisteren naar de leden en dynamisch om te gaan met het (sport)aanbod om op een veranderende vraag in te spelen.
2. **Een actief sociaal leven in de club.** Het samen beleven van activiteiten, waarbij solidariteit en verbondenheid centraal staan, is een van de grootste aantrekkende krachten van de club.
3. **Een gestructureerde organisatie van activiteiten.** Het gestructureerd inplannen is een must. Het zorgt voor zekerheid, een houvast en een wekelijks ritme.

Beerschot Vrienden Atletiekclub



Clubnaam	Beerschot Vrienden Atletiekclub (BVAC)
Regio	Antwerpen
Sportfederatie	Vlaamse Atletiekliga
Aangeboden sporten	Atletiek
Doelgroep(en)	Competitie, recreanten, G-sporters en mensen met migratieachtergrond
Oprichtingsjaar	1914
Aantal leden	400 leden

Visie en missie

BVAC positioneert zich als een atletiekclub die de nodige aandacht besteedt aan zowel de ontwikkeling van algemene fysieke vaardigheden als sociale vaardigheden. De club wil een complementair aanbod verschaffen op zowel competitief als recreatief vlak, onafhankelijk van afkomst, ideologie of beperkingen. Naast het sportieve erkent de club het belang van de sociale nevenactiviteiten en de betrokkenheid van de ouders van de leden.

Maatschappelijke en sociale impact

situeert zich op twee vlakken:

- Aanbieden, organiseren en integreren van G-sporters binnen de atletiekclub
- Sociale werking ter ondersteuning van sporters, hun ouders en trainers. Allen vooral van allochtone afkomst

Sinds 2009 zet BVAC in op G-sport op initiatief van de Vlaamse Atletiekliga.

- G-sporters onder de 14 jaar trainen samen met de sporters zonder beperking. De visie van de club is dat hun club een afspiegeling is van de maatschappij waar kinderen met een beperking zich ook dienen in te integreren. Deze aanpak stimuleert de fysieke vaardigheden van deze kinderen en draagt bij tot een verbeterd zelfbeeld en een gevoel van aanvaarding en samenhang in de club. G-sporters boven de 14 jaar krijgen aparte trainingen aangezien het verschil in fysieke vaardigheden met de jongeren zonder beperking te groot is geworden.
- De algemene G-Sport werking van BVAC is echter afhankelijk van de verplaatsingsmogelijkheden die de G-sporters hebben. Gezien hun beperking zijn zij vaak afhankelijk van anderen om de afstand naar de club af te leggen. Dit vormt het grootste struikelblok voor BVAC om meer G-sporters aan te trekken. Daarnaast zouden er ook meer middelen nodig zijn voor 1-op-1 begeleiding.

Daar een groot deel van het de leden van allochtone afkomst is, waarvan velen de Nederlandse taal niet machtig zijn, is het belang van een sociale werking binnen de club groot. Deze ondersteuning heeft twee facetten.

Ten eerste zijn er op elke training vrijwilligers aanwezig om leden en ouders bij te staan. Dit gaat van administratieve hulp bij het betalen van het lidgeld, de werking van de club toelichten tot het begeleiden van vaak anderstalige gezinnen met praktische zaken. Deze ondersteuning zorgt er voor dat de ouders zich comfortabel voelen om hun kind bij de sportclub aan te sluiten. Vele kinderen geven aan dat sinds ze gestart zijn bij BVAC ze nieuwe vrienden hebben gemaakt, ze zich zekerder voelen en dat goede schoolresultaten gestimuleerd worden door lid te zijn van de club.

Daarnaast stimuleert de club de sociale integratie van anderstaligen door het aanbieden van op-maat-gemaakte opleidingen tot gekwalificeerde trainer. Zo heeft BVAC een samenwerking met Open School Antwerpen waarbij anderstalige nieuwkomers de cursus tot aspirant-initiator kunnen volgen op een gepaste manier voor mensen die het Nederlands niet helemaal machtig zijn. Om de kwalificatiegraad verder te stimuleren bij anderstalige trainers, is er nood aan op-maat-gemaakte vervolgoopleidingen.



Bron: Beerschot Vrienden Atletiekclub

Best practices

1. **Een beleid op maat in functie van de integratie van doelgroepen.** Om succesvol de sportieve activiteiten, maar ook de extra-sportieve initiatieven uit te voeren, is een gealigneerd bestuur noodzakelijk. Een duidelijk pad, een gezonde verstandhouding en voldoende handen zijn primordiaal.
2. **Gekwalificeerde coaches en trainers dienen als rolmodel.** Het opleiden van sporters, hen laten doorgroeien tot trainer en hen te laten dienen als rolmodel heeft een grote impact op jonge sporters. Het begeleiden van zowel de jonge sporters én ondersteunen van voldoende gekwalificeerde trainers werpt zijn vruchten af op zowel sportief als sociaal vlak.
3. **Participatie van de club in de lokale gemeenschap door partnerschappen.** Het samenwerken met scholen en andere verenigingen was de sleutel tot groei voor BVAC. Op heden hebben ze verschillende samenwerkingen met o.a. Buurtsport, Huis van het Kind, Open School Antwerpen, instelling Sint-Maria Berchem, de lokale politie, enzovoort. Op deze manier creëren ze een netwerk met als doel de bekendheid van de club, de sociale cohesie in de buurt en het sociaal welzijn te stimuleren.



Referenties

- [1] Sport Vlaanderen, „Sporten in tijden van corona,” 30 januari 2021. [Online]. Available: <https://www.sport.vlaanderen/sporten-in-tijden-van-corona/corona-veelgestelde-vragen/>.
- [2] V. Sportfederatie, Interviewee, [Interview]. januari 2021.
- [3] B. Weyts, „Beleidsnota 2019-2024 Sport,” Vlaams Parlement, 2019.
- [4] Sport Vlaanderen, „Het Vlaamse Sportlandschap,” [Online]. Available: <https://www.sport.vlaanderen/paginas/het-vlaamse-sportlandschap/>. [Geopend januari 2021].
- [5] Vlaamse Sportfederatie, „Beleid,” [Online]. Available: <https://www.vlaamsesportfederatie.be/beleid>. [Geopend januari 2021].
- [6] Tennis Vlaanderen, „Over Ons,” [Online]. Available: <https://www.tennisvlaanderen.be/over-tennis-vlaanderen#:~:text=Tennis%20Vlaanderen%20wil%20op%20een,%2C%20gender%2C...>. [Geopend januari 2021].
- [7] Basketbal Vlaanderen, „Onze missie en meer,” [Online]. Available: <https://www.basketbal.vlaanderen/over-ons/onze-missie-en-meer>. [Geopend januari 2021].
- [8] GymFed, „Onze missie,” [Online]. Available: <https://www.gymfed.be/over-gymfed/missie>. [Geopend januari 2021].
- [9] Sport Vlaanderen, „Sportatlas 2014-2019,” Sport Vlaanderen, 2020.
- [10] Statistiek Vlaanderen, „Bevolking: omvang en groei,” 14 juli 2020. [Online]. Available: <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/bevolking-omvang-en-groei>. [Geopend januari 2021].
- [11] I. Derom, L. Molemans en E. Buelens, „Vrijwilligers in de sport: Kleine instroom, weinig doorstroom, grote uitstroom? Zwemmen als casestudie,” VUB, 2017.
- [12] Bulletin van het Beroepsinstituut van erkende Boekhouders en Fiscalisten, „Sportclubs en btw - Niet zo eenvoudig,” BIBF-IPCF Pacioli, nr. 251, 2008.
- [13] D. Braeckman, „Fiscaliteit en sport - De sportclub,” UGent, 2021.
- [14] Everest advocaten, „GDPR VOOR SPORTCLUBS EN SPORTFEDERATIES,” 20 april 2018. [Online]. Available: <https://www.sportadvocaten.be/gdpr-sportclubs-en-sportfederaties/>. [Geopend januari 2021].
- [15] Everest advocaten, „De sportclub en het UBO-register,” 28 september 2019. [Online]. Available: <https://www.sportadvocaten.be/sportclub-sportfederatie-ubo-register/>. [Geopend januari 2021].
- [16] G. Decoene en V. D. Bosscher, „Uitdagingen voor sportclubs 2020: Een mixed methods analyse van de moeilijkheden waarmee sportclubs met jeugdwerking kampen. De Vlaamse volleybalclubs als case study,” VUB, 2016.
- [17] Vlaams Parlement, „Klikmodel digitale Vlaamse begroting,” [Online]. Available: <https://begrotingdigitaal.fenb.be/Klikmodel/>. [Geopend januari 2021].
- [18] Inflation.eu, „Historic inflation Belgium - CPI inflation,” Triami Media BV, HomeFinance, [Online]. Available: <https://www.inflation.eu/en/inflation-rates/belgium/historic-inflation/cpi-inflation-belgium.aspx>. [Geopend januari 2021].
- [19] Sport Vlaanderen, „Jaarverslag Sport Vlaanderen,” [Online]. Available: <https://www.vlaanderen.be/publicaties/jaarverslag-sport-vlaanderen>. [Geopend januari 2021].
- [20] J. S. J. M. H. V. S. V. Jeroen Scheerder, „Sportclubs in beeld - Resultaten van het Vlaamse Sportclub Panel 2.0 (VSP2.0),” Beleid & Management in Sport, nr. 23, 2015.
- [21] Federaal Planbureau, „Data,” [Online]. Available: <https://www.plan.be/databases/databases.php?lang=nl>. [Geopend januari 2021].
- [22] StatBel, „Huishoudbudget,” november 2019. [Online]. Available: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/huishoudbudget#news>. [Geopend januari 2021].
- [23] WHO, „Frequently Asked Questions,” [Online]. Available: <https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions>. [Geopend januari 2021].

- [24] W. Beke, „Beleidsnota 2019-2024: Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding,” Vlaams Parlement, 2019.
- [25] Federale overheid, „Regeerakkoord 30 september 2020”.
- [26] Chief Health Officer Queensland, „The health of Queenslanders,” State of Queensland, 2020.
- [27] Sciensano, „Chronische ziekte,” Sciensano, [Online]. Available: <https://www.sciensano.be/nl/gezondheidsonderwerpen/chronische-ziekte>. [Geopend januari 2021].
- [28] Sciensano, „Chronische ziekten en aandoeningen - Gezondheidsenquête,” Sciensano, 2018.
- [29] Sciensano, „Multimorbiditeit,” Sciensano, [Online]. Available: <https://www.sciensano.be/nl/gezondheidsonderwerpen/multimorbiditeit>. [Geopend januari 2021].
- [30] Trimbos-instituut, „Leven met een chronische ziekte,” Trimbos-instituut, Utrecht, 2005.
- [31] J. Rassart, „Omgaan met een chronische ziekte: Persoonlijkheid als kwetsbaarheidsfactor,” EOS Psyche & Brein, 2018.
- [32] The Lancet, „Global, regional, and national incidence, prevalence, and years lived with disability for 354 diseases and injuries for 195 countries and territories, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017,” Global Health Metrics, vol. 392, nr. 10159, pp. 1789-1858, 2018.
- [33] Zorg en gezondheid, „Sterfte per doodsoorzaak,” november 2019. [Online]. Available: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/cijfers>. [Geopend januari 2021].
- [34] H. Ritchie en M. Roser, „Causes of Death,” December 2019. [Online]. Available: <https://ourworldindata.org/causes-of-death#:~:text=The%20leading%20causes%20globally%20in,this%20distribution%20varies%20by%20country..> [Geopend januari 2021].
- [35] OECD, „Health spending,” 2019. [Online]. Available: <https://data.oecd.org/healthres/health-spending.htm>. [Geopend januari 2021].
- [36] FOD Sociale Zekerheid, „Gezondheidsrekeningen (SHA),” 2019. [Online]. Available: <https://socialsecurity.belgium.be/nl/cijfers-van-sociale-bescherming/statistieken-sociale-bescherming/gezondheidsrekeningen>. [Geopend januari 2021].
- [37] Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV), „De begroting van de verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen,” maart 2019. [Online]. Available: <https://www.riziv.fgov.be/nl/themas/financiering/begroting-rekeningen/Paginas/default.aspx>. [Geopend januari 2021].
- [38] Onafhankelijke ziekenfondsen (MLOZ), „Studie over de chronische aandoeningen in België - Evolutie tussen 2010 en 2018,” Onafhankelijke Ziekenfondsen, 2020.
- [39] Europese Commissie - Volksgezondheid, „Ernstige en chronische ziekten,” [Online]. Available: https://ec.europa.eu/health/non_communicable_diseases/overview_nl. [Geopend januari 2021].
- [40] Eurostat, „Healthcare expenditure statistics,” april 2020. [Online]. Available: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Healthcare_expenditure_statistics. [Geopend januari 2021].
- [41] Statistiek Vlaanderen, „Vlaamse openbare statistieken - Gezondheid en welzijn,” [Online]. Available: <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/levensomstandigheden/gezondheid-en-welzijn>. [Geopend januari 2021].
- [42] WHO, „Spotlight on adolescent health and well-being,” WHO, 2020.
- [43] P. Huyghebaert, „Hoe divers zijn de Vlaamse jeugdbewegingen?,” VRT, 22 oktober 2017. [Online]. Available: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2017/10/18/hoe-divers-zijn-de-vlaamse-jeugdbewegingen-/>. [Geopend februari 2021].
- [44] Onderwijs Vlaanderen, „Dataloep: Welke gegevens over deeltijds kunstonderwijs vind je terug?,” Vlaamse Overheid, [Online]. Available: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/welke-gegevens-over-dko-vind-je-in-Dataloep>. [Geopend februari 2021].
- [45] J. Scheerder, E. Claes en J. Corthouts, „Sociale inclusie en vrijwilligerswerk als uitdagingen voor sportclubs,” KU Leuven - BMS, 2018.
- [46] H. Vandermeersch, S. Vos en J. Scheerder, „Who's joining the club? Participation of socially vulnerable children and adolescents in club-organised sports,” 2015.
- [47] StatBel, „Structuur van de bevolking,” mei 2020. [Online]. Available: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/structuur-van-de-bevolking>. [Geopend januari 2021].
- [48] Provincies.incijfers.be, „Databank,” [Online]. Available: <https://provincies.incijfers.be/databank>. [Geopend januari 2021].
- [49] WHO, „Global Health Risks,” WHO, 2009.
- [50] Public Health Agency of Canada, „Chronic Disease Risk Factors,” april 2015. [Online]. Available: <https://www.canada.ca/en/public-health/services/chronic-diseases/chronic-disease-risk-factors.html>. [Geopend januari 2021].

- [51] WHO, „Noncommunicable diseases,” [Online]. Available: https://www.who.int/health-topics/noncommunicable-diseases#tab=tab_1. [Geopend januari 2021].
- [52] OECD, „State of Health in the EU - Belgium,” OECD, 2019.
- [53] WHO, „Physical activity,” november 2020. [Online]. Available: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/physical-activity>. [Geopend januari 2021].
- [54] Vlaams Instituut Gezond Leven, „Vlaamse gezondheidsaanbevelingen sedentair gedrag (lang stilzitten) en lichaamsbeweging,” 2017.
- [55] Sciensano, „Lichaamsbeweging - Gezondheidsenquête 2018”.
- [56] Sports Club for Health (SCforH), „Updated guidelines for healthenhancing sports activities in a club setting,” Finnish Olympic Committee, 2017.
- [57] Z. Pedisic, „Physical activity and health related quality of life of university,” University of Zagreb, Zagreb, 2011.
- [58] I. De Bourdeaudhuij en J. Bouckaert, „Fysieke activiteit en gezondheid,” Koning Boudewijn Stichting, 200.
- [59] Sport INdustry Research Centre, „Social Return on Investment in Sport: A participation wide model for England,” Sheffield Hallam University, 2016.
- [60] K. McPherson, Coronary heart disease. Estimating the impact of changes in risk factors, London: The Stationery Office, 2002.
- [61] C. D. Lee, „Physical activity and stroke risk: a meta-analysis,” Stroke, vol. 34, nr. 10, 2003.
- [62] P. Huai, „Physical Activity and Risk of Hypertension. A meta-analysis of prospective cohort studies,” Hypertension - Journal of the American Heart Association, 2013.
- [63] J. C. Brown, „Cancer, Physical Activity, and Exercise,” American Physiological Society, vol. 2, nr. 4, pp. 2775-2809, 2012.
- [64] Ecorys, „De sociaaleconomische waarde van sporten en bewegen,” 2017.
- [65] N. F. Sanchez, „Physical activity reduces risk for colon polyps in a multiethnic colorectal cancer screening population,” BMC Research Notes, 2012.
- [66] „Prevention of type 2 diabetes mellitus by changes in lifestyle among subjects with impaired glucose tolerance,” The New England Journal of Medicine, 2001.
- [67] „Physical Activity and Reduced Risk of Depression: Results of a Longitudinal Study of Mexican Adults,” Health Psychology, vol. 32, nr. 6, pp. 609-615, 2013.
- [68] J. Pons-Villanueva, „Risk of injury according to participation in specific physical activities: a 6-year follow-up of 14356 participants of the SUN cohort,” International Journal of Epidemiology, vol. 39, pp. 580-587, 2010.
- [69] A. Mok, K.-T. Khaw, R. Luben, N. Wareham en S. Brage, „Physical activity trajectories and mortality: population based cohort study,” The BMJ, nr. 23, 2019.
- [70] A. Wijtzes, M. Verloigne, A. Mouton, M. Cloes, K. De Ridder, G. Cardon en J. Seghers, „Fysieke activiteit van Belgische kinderen en jeugd,” 2016.
- [71] S. Kokko, „Does sports club participation contribute to physical activity among children and adolescents? A comparison across six European countries,” Scandinavian Journal of Public Health, 2018.
- [72] R. Telama, „Tracking of Physical Activity from Childhood to Adulthood: A Review,” Obesity Facts, vol. 3, pp. 187-195, 2009.
- [73] R. Telama, „Participation in Organized Youth Sport as a Predictor of Adult Physical Activity: A 21-Year Longitudinal Study,” Pediatric Exercise Science, vol. 17, pp. 76-88, 2006.
- [74] L. Kjønnisken, „Organized youth sport as a predictor of physical activity in adulthood,” Scandinavian Journal of Medecine & Science in Sports, vol. 19, pp. 646-654, 2009.
- [75] C. Labella, „Youth sports injury prevention: keep calm and play on,” British Journal of Sports Medicine, vol. 51, pp. 145-146, 2017.
- [76] B. Capéau, „Wat heet dan gelukkig zijn?,” in Geluk, welvaart en welzijn van de Belgen.
- [77] Federaal Planbureau, „Het welzijn in België meten,” 2018.
- [78] P. Taylor, „A review of the Social Impacts of Culture and Sport,” 2015.
- [79] Rebel, Mulier Instituut, „De Social Return On Investment (SROI) van sport en bewegen,” 2019.
- [80] S. Brealey, „Heart disease and mental health,” British Heart Foundation, [Online]. Available: <https://www.bhf.org.uk/information-support/heart-matters-magazine/wellbeing/mental-health/mental-health-survey>. [Geopend januari 2021].

[81] Cleveland Clinic, „Chronic Illness,” [Online]. Available: <https://my.clevelandclinic.org/health/articles/4062-chronic-illness#:~:text=What%20are%20some%20effects%20of,disease%20may%20affect%20your%20appearance..> [Geopend januari 2021].

[82] Statistiek Vlaanderen, „Sociale contacten,” februari 2019. [Online]. Available: <https://www.statistiekvlaanderen.be/nl/sociale-contacten>. [Geopend januari 2021].



Lijst van figuren

Figuur 1: Verdeling sporters per leeftijdsgroep en -categorie	12
Figuur 2: Verdeling sporters per sportfederatie met een zoom-in voor de top 5 sportfederaties volgens aandeel sporters	13
Figuur 3: Evolutie van het aantal sporters in Vlaanderen Absoluut, in miljoen	14
Figuur 4: Evolutie van het aantal inwoners in Vlaanderen	14
Figuur 5: Overzicht aantal (gekwalficeerde) trainers in Vlaanderen	14
Figuur 6: Begroting 2021 beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM)	16
Figuur 7: Begroting Sport Vlaanderen 2021	17
Figuur 8: Evolutie subsidies per unieke sporter, gecorrigeerd met inflatie t.o.v. 2016	17
Figuur 9: Gemiddelde verdeling van de inkomsten en uitgaven van de Vlaamse sportfederaties	18
Figuur 10: Gemiddelde verdeling van de inkomsten van de Vlaamse sportclubs	19
Figuur 11: Gemiddelde verdeling van de uitgaven van de Vlaamse sportclubs	19
Figuur 12: Bouwstenen van het IO-model	21
Figuur 13: Overzicht van directe, indirecte en geïnduceerde impact in de waardeketen van georganiseerd sporten	22
Figuur 14: Totale output in Belgische economie dankzij het bestaan van de georganiseerde sport in Vlaanderen	23
Figuur 15: Totale tewerkstelling in Belgische economie dankzij het bestaan van de georganiseerde sport in Vlaanderen	24
Figuur 16: Bruto zelf gerapporteerde prevalentie van chronische aandoeningen in Vlaanderen	28
Figuur 17: Bruto zelf gerapporteerde prevalentie van multimorbiditeit in Vlaanderen	28
Figuur 18: Bruto zelf gerapporteerde prevalentie van chronische aandoeningen in Vlaanderen per leeftijd	28
Figuur 19: Sterftcijfer in Vlaanderen naar oorzaak	29
Figuur 20: Totale uitgaven gezondheidszorg	30
Figuur 21: Uitgaven chronische aandoeningen in 2019 in België	30
Figuur 22: Uitgaven preventieve gezondheidszorg t.o.v. totale uitgaven gezondheidszorg België	31
Figuur 23: Percentage van de Vlaamse bevolking met minstens wekelijks sociaal contact	32
Figuur 24: Percentage van de Vlaamse jeugd die steun ervaart door hun sociale omgeving	32
Figuur 25: Top 5 verenigingen waar bevolking in Vlaanderen (18-75 jaar) actief lid van is	33
Figuur 26: Belangrijke verenigingen of naschoolse activiteiten van de jeugd in Vlaanderen	33
Figuur 27: Evolutie participatie doelgroepen in sportclubs 2014-2019	34
Figuur 28: Participatie doelgroepen in sportclubs vergeleken met aandeel doelgroep in Vlaanderen	34
Figuur 29: Fysieke inactiviteit in Vlaanderen per leeftijdsgroep	36
Figuur 30: Positieve effecten van fysieke activiteit op fysiek en mentaal welzijn	37
Figuur 31: Reductie risico op chronische aandoeningen door een minimum aan fysieke activiteit	37
Figuur 32: Risicoverhoging sport-blessures door meer fysieke activiteit	37
Figuur 33: Reductie van het risico op (vroegtijdige) sterfte door een minimum aan fysieke activiteit	38
Figuur 34: Overzicht manieren waarop fysieke activiteit kan beoefend worden	39
Figuur 35: Positieve effecten van georganiseerd sporten op sociaal welzijn	41
Figuur 36: De SROI van sport en bewegen in Nederland	44
Figuur 37: De SROI in Engeland	44



Lijst van tabellen

Tabel 1: Voorbeelden ter illustratie van de vooropgestelde definitie van georganiseerd sporten	10
Tabel 2: Top 20 meest voorkomende chronische aandoeningen per categorie in Vlaanderen bij mannen en vrouwen	27
Tabel 3: Voorbeelden risicofactoren gezondheid	35
Tabel 4: Minimale wekelijkse richtlijnen fysieke activiteit Wereldgezondheidsorganisatie per leeftijdsgroep	36
Tabel 5: Additionele voor-en nadelen van georganiseerd sporten t.o.v. louter fysieke activiteit	39
Tabel 6: Overzicht erkende sportfederaties	60
Tabel 7: Overzicht van de 12 werken van Weyts	61
Tabel 8: Details studieresultaten impact fysieke activiteit op prevalentie chronische aandoeningen	64
Tabel 9: Details studieresultaten impact fysieke activiteit op sterfte	64



Bijlagen

Bijlage: Overzicht erkende sportfederaties

In Tabel 6 is een overzicht gegeven van de 51 gesubsidieerde sportfederaties en de 20 louter erkende sportfederaties in het georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen.

Tabel 6: Overzicht erkende sportfederaties

Gesubsidieerd	Gesubsidieerd	Gesubsidieerd	Louter erkend
Badminton Vlaanderen vzw	Taekwondo Vlaanderen vzw	Volley Vlaanderen vzw	Bowling Vlaanderen vzw
Basketbal Vlaanderen vzw	Tennis Vlaanderen vzw	Wandelsport Vlaanderen vzw	Federatie Disco, Show en Freestyle vzw
Boogsport Vlaanderen vzw	Triatlon Vlaanderen vzw	Waterski & Wakeboard Vlaanderen vzw	Federatie van Amateurs
Cricket Vlaanderen vzw	Vlaamse Atletiekliga vzw	Wind en Watersport Vlaanderen vzw	Motorcrossbonden van Vlaanderen vzw
Cycling Vlaanderen vzw	Vlaamse Baseball en Softball Liga vzw	Vlaanderen vzw	Grappling Vlaanderen vzw
Danssport Vlaanderen vzw	Vlaamse Boks Liga vzw	FROS Multisport Vlaanderen vzw	Landelijke Rijverenigingen vzw
Golf Vlaanderen vzw	Vlaamse Gewichtheffers en Powerlifting Federatie vzw	Gezinssport Vlaanderen vzw	Liga van Vlaamse Zweefvliegclubs
GymnastiekFederatie Vlaanderen vzw	Vlaamse Handbalvereniging vzw	KAVVV & FEDES vzw	Petanque Federatie Vlaanderen vzw
Judo Vlaanderen vzw	Vlaamse Hockey Liga vzw	OKRA-SPORT+ vzw	Sportiv vzw
Klim- en Bergsportfederatie vzw	Vlaamse Ju-Jitsu Federatie vzw	Sporta-federatie vzw	Sportvisserij Vlaanderen vzw
Koninklijke Belgische Korfbalbond - Vlaamse Liga vzw	Vlaamse Kano & Kajak Federatie vzw	Sportievak vzw	Verbond van Vlaamse Speleologen vzw
Motorsport Vlaanderen vzw	Vlaamse Karate Federatie vzw	S-Sport // Recreas vzw	Vereniging voor modelluchtvaart vzw
Nederlandstalige Liga voor Onderwateronderzoek en -Sport vzw	Vlaamse Reddingsfederatie vzw		Vlaamse Autosportfederatie vzw
Orienteering Vlaanderen vzw	Vlaamse Roeiliga vzw		Vlaamse Boogsport Federatie 'Liggende Wip' vzw
Paardensport Vlaanderen vzw	Vlaamse Schaatsunie vzw		Vlaamse Kickboks, Muaythai en Mixed Martial Arts Organisatie vzw
Parantee - Psylos vzw	Vlaamse Schermbond vzw		Vlaamse Snookerfederatie vzw
Rugby Vlaanderen vzw	Vlaamse Schietsportkoepel vzw		Vlaamse Vechtsport Associatie vzw
Skate Vlaanderen vzw	Vlaamse Tafeltennisliga vzw		Vlaamse Vereniging voor Watersport vzw
Sneeuwsport Vlaanderen vzw	Vlaamse Zwemfederatie vzw		Vlaamse Wielrijdersbond vzw
Squash Vlaanderen vzw	Voetbal Vlaanderen vzw		Vlaamse Wushu Federatie vzw
			Vlaamse Zaalvoetbalbond vzw

Bron: Sport Vlaanderen, 2021

Bijlage: Overzicht 12 werken van Weyts

In Tabel 7 is een (verkort) overzicht gegeven van de 12 werken van Weyts, zoals opgenomen in de beleidsnota Sport van 2019-2024.

Tabel 7: Overzicht van de 12 werken van Weyts

Number	Omschrijving	Detailing
1	Sport- en beweegmentaliteit	- Het doen openbloeien van een echte sport- en beweegmentaliteit in ons land. - Vlamingen moeten in elke levensfase en zowat elke omgeving aan sport kunnen doen.
2	Levenslang sporten	- Je bent nooit te jong voor sport en nooit echt oud genoeg om met sport te stoppen. - We gebruiken onder meer het leerplichtonderwijs om jongeren vroeger, langer, beter en meer te laten sporten. - We promoten 'sportbedrijven' die hun werknemers de kans geven om actief en sportief te blijven. - We verlagen op zoveel mogelijk plaatsen en voor zoveel mogelijk mensen de drempels om aan sport te doen.
3	Maatschappelijke functie	We gaan het sociale bindmiddel 'sport' volop inzetten om mensen te verbinden binnen de Vlaamse Gemeenschap.
4	Onze Partners	We maken de samenwerking met de sportfederaties, de lokale besturen en de sportclubs nog sterker en slimmer.
5	Professionalisering	Meer gekwalificeerde trainers, meer gezonde clubs die goed bestuurd worden, en meer innovatie zullen sportief Vlaanderen naar een nog hoger niveau tillen.
6	Infrastructuur	We zetten de inhaalbeweging verder en investeren in sportinfrastructuur, waarbij we ook bestaande infrastructuur meer toegankelijk maken
7	Lokale en private sportinfrastructuur	We willen slimme ondersteuning voorzien aan lokale en private sportinfrastructuur
8	Sportvriendelijkere omgeving	We willen de openbare ruimte zoveel mogelijk uitnodigen om te sporten
9	Integriteit	Sporten moet voor iedereen leuk, integer en veilig voelen en zijn
10	Topsport	We willen topatleten alle kansen geven om uit te blinken
11	Over de grenzen heen	We willen op Europees en internationaal niveau een rol spelen in de sportwereld
12	Antidopingbeleid	We voeren de strijd verder tegen doping op vele fronten

Bijlage: Steekproef en extrapolatie

In deze bijlage beschrijven we de steekproef die gebeurd is in het kader van deze studie en hoe deze steekproef als basis heeft gediend om de vertaalslag te maken naar het volledige georganiseerd sportlandschap in Vlaanderen.

Steekproef

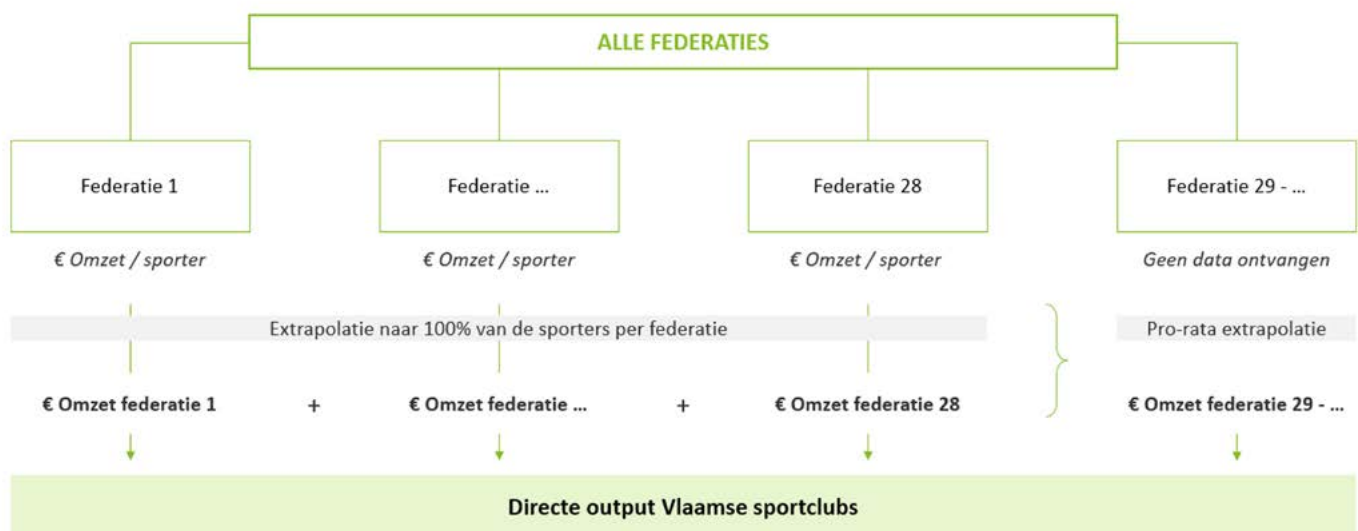
We hebben een 2-ledige steekproef uitgevoerd, zowel richting de sportfederaties als de sportclubs. In de eerste fase hebben we, via de Vlaamse Sportfederatie, alle sportfederaties en -clubs aangeschreven om deel te nemen aan deze studie. In de tweede fase hebben we een nieuwe vraag gelanceerd, waarin voornamelijk werd gepeild naar de verschillende inkomsten- en uitgavenposten en tewerkstelling van elke sportfederatie en sportclub. Op basis van deze steekproef hebben wij de gedetailleerde resultaten ontvangen van sportclubs binnen 29 federaties, die gezamenlijk 72% van het totaal aantal actieve sporters vertegenwoordigen. Bovenop de data van de federaties zelf hebben ook 379 sportclubs data overgemaakt. De finale verwerkingsdatum van de data was op 18 februari 2021.

Extrapolatie

Met de steekproef als basis hebben we een extrapolatie gemaakt die een inschatting geeft voor de omvang van het volledige Vlaamse georganiseerde sportlandschap. Het aantal unieke sporters aangesloten bij een federatie en club werd hier als uitgangspunt gebruikt, daar hierover ook exacte gegevens beschikbaar zijn. Voor de 29 federaties waarvoor data voorhanden was, hebben we een extrapolatie gemaakt voor de ontbrekende clubs en zo inzicht te krijgen in de totale inkomsten en uitgavenposten. Sportclubs die aangesloten zijn bij meerdere federaties, werden bij hun hoofdfederatie toegevoegd.

Voor de sportfederaties waarvan we geen data hebben ontvangen, is een pro-rata extrapolatie op basis van het aantal sporters gebeurd. Het sommeren van bovenstaande resulteert in de totale directe output van de Vlaamse sportclubs. Voor de sportfederaties zelf is een analoge pro-rata extrapolatie gebeurd.

Deze methode kent een groter gewicht toe aan de economische impact van grote sportfederaties en grote sportclubs binnen éénzelfde sportfederatie. Dit kan zorgen voor lichte over- en/of onderschatting van bepaalde inkomsten- en uitgavenposten. Data over het uitgaven patroon van de gemiddelde Vlaamse inwoner (*Bron: StatBel [22]*) kan in deze dienen om onze resultaten te vergelijken. Op basis van onze berekeningen geeft de gemiddelde persoon in Vlaanderen jaarlijks 125€ uit aan georganiseerd sporten, waar Statbel €146 aan 'diensten in sport en recreatie' vermeld, wat ons additioneel comfort geeft bij de resultaten van onze oefening.



Bijlage: Economische impactstudie

Meer details rond de berekening van de totale economische output en de tewerkstelling is hieronder opgenomen.

Economische output

- Directe economische output

De directe economische output wordt bepaald door het totaal aan directe inkomens van de sportfederaties en de sportclubs. Hierbij is gebruik gemaakt van een extrapolatie per federatie, op basis van een dataverzameling. Dit staat beschreven in bijlage.

- Indirecte economische output

De indirecte economische output omvat de inkomsten die gegenereerd wordt door de partners in de waardeketen van georganiseerd sporten. Aangezien het Belgisch Federaal Planbureau geen precieze multiplicator voorziet voor de economische output in zijn vijfjaarlijkse berekeningen, wordt de productie multiplicator gebruikt als proxy. De input-outputmultiplicator voor de economische output van Type 1 voor NACE-code 93 is 1.97. Dit houdt in dat elke € 100 in directe economische output, gegenereerd door georganiseerd sporten, leidt tot € 97 indirecte economische output.

- - Geïnduceerde economische output

De stijging van het inkomen van de gezinnen (zowel van de werknemers binnen het georganiseerd sporten zelf als de partners en leveranciers in de waardeketen) leidt opnieuw tot een bijdrage in het bbp. Het gecumuleerde effect van rechtstreekse, onrechtstreekse en geïnduceerde bijdrage aan het bbp is terug te vinden in de NAM-matrix, namelijk 2.46 voor de NACE-code 93.

Dit houdt in dat elke € 100 in directe economische output, gegenereerd door georganiseerd sporten, leidt tot € 97 indirecte economische output en € 49 geïnduceerde output.

Tewerkstelling

- Directe tewerkstelling

De directe tewerkstelling is bepaald als het aantal VTEs, die actief zijn binnen de georganiseerde sport. Dit is exclusief vrijwilligers. Hierbij is gebruik gemaakt van een extrapolatie per federatie, op basis van een data acquisitie. Dit staat beschreven in bijlage.

- Indirecte tewerkstelling

Het indirecte effect op de tewerkstelling wordt berekend door gebruik te maken van de officiële data van het Federaal Planbureau. Deze beschrijven tewerkstellings-multiplicators, die specifiek zijn voor de sector. De relatieve tewerkstellingsmultiplicator van type 1 aan 1.76 bepaalt dat voor elke VTE, tewerk gesteld in de georganiseerde sport, een bijkomende 0.76 VTE wordt tewerk gesteld.

- Geïnduceerde tewerkstelling

Het gecumuleerde effect van rechtstreekse, onrechtstreekse en geïnduceerde jobs is ook terug te vinden in de NAM-matrix van het Federaal Planbureau. De relatieve tewerkstellingsmultiplicator van type 2 voor de NACE-code 93 is 2.06. Dit geeft aan dat voor elke VTE, tewerk gesteld in de georganiseerde sport, er een bijkomende 0.76 VTE wordt tewerkgesteld binnen de waardeketen, terwijl 0.30 VTE bijkomende VTEs worden tewerkgesteld als gevolg van de besteding van het besteedbaar inkomen.

Bijlage: Details impact fysieke activiteit op chronische aandoeningen

In deze bijlage geven we meer details rond de gebruikte studieresultaten omtrent de impact van fysieke activiteit, enerzijds op de prevalentie van chronische aandoeningen (Tabel 8) en anderzijds op de mortaliteit (Tabel 9).

Tabel 8: Details studieresultaten impact fysieke activiteit op prevalentie chronische aandoeningen

Type aandoening	Risicovermindering	95% betrouwbaarheidsinterval	Bron
Coronaire hartziekten en beroertes	20%	11% - 52% 4% - 10% 14% - 26%	Davies et al. [59] McPherson et al. [60] Lee et al. [61]
Hoge bloeddruk	11%	6% - 15%	Huai et al. [62]
Borstkanker	20%	7% - 30% 4% - 10%	Brown et al. [63] Ecorys [64]
Darmkanker	20%	10% - 60% 24%	Sanchez et al. [65] Davies et al. [59]
Diabetes Type 2	12%	13% - 58% 10%	Tuomilehto et al [66] Davies et al. [59]
Depressie	30%	21% - 56% 5% - 65%	Ecorys [64] Gallegos et al. [67]
Dementie	30%	21% - 52%	Davies et al. [59]
Blessures	Vergroting risico met: 30%	Voetbal: 46% (25% - 70%) Atletiek: 37% (16% - 63%) Lopen: 34% (18% - 52%) Andere teamsporten: 27% (5% - 53%) Tennis: 21% (7 - 37%) Wielrennen: 11% (-2% -25%) Zwemmen: 10% (-2% - 23%) Gymnastiek: 8% (-5% - 23%)	Pons-Villanueva et al. [68]

Tabel 9: Details studieresultaten impact fysieke activiteit op sterfte

Type mortaliteit	Risicovermindering	95% betrouwbaarheidsinterval	Bron
Alle oorzaken	20%	18% - 29%	Mok et al. [69]
Cardiovasculaire aandoeningen	29%	18% - 38%	Mok et al. [69]
Kanker	11%	1% - 21%	Mok et al. [69]



About Deloitte

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte provides audit, tax and legal, consulting, and financial advisory services to public and private clients spanning multiple industries. With a globally connected network of member firms in more than 150 countries, Deloitte brings world-class capabilities and high-quality service to clients, delivering the insights they need to address their most complex business challenges. Deloitte has in the region of 312,000 professionals, all committed to becoming the standard of excellence.

This publication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu

Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this publication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this publication.